

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

aplinkos
apsaugos
agentūra

aplinkos apsaugos politikos Centras
center for environmental policy

Klaipėdos
universitetas

Dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/ priemonių programas ir ataskaitas Europos Komisijai, įsigijimo paslaugos

Įvadinė ataskaita

(pataisyta pagal Užsakovo pastabas)

2021 m. balandžio 12 d.

TURINYS

Santrumpos	3
1. Paslaugų kontekstas, tikslai ir uždaviniai	4
2. Ekspertai ir jų atsakomybės	4
3. Darbo planas ir rezultatų pateikimo terminai	6
3. Preliminarus tarpinių ataskaitų turinys	17
5. Vertinimo prielaidos ir rizikos	27
I Priedas. Techninė specifikacija. Darbo uždaviniai ir veiklos.....	30
II Priedas. Jvadinių susitikimų protokolai.....	44

SANTRUMPOS

AAA -	Aplinkos apsaugos agentūra
AAPC -	Aplinkos apsaugos politikos centras
AM -	LR Aplinkos ministerija
BVPD -	Bendroji vandens politikos direktyva
BŽŪP -	bendroji žemės ūkio politika
DVT -	dirbtiniai vandens telkiniai
EK -	Europos Komisija
KU -	Klaipėdos universitetas
LPVT -	labai pakeisti vandens telkiniai
UBR -	upių baseinų rajonas

1. PASLAUGŲ KONTEKSTAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

2021 m. vasario 24 d. įsigaliojo VŠĮ Aplinkos apsaugos politikos centro (AAPC) ir VŠĮ Klaipėdos universiteto (KU) (veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartį) su Aplinkos apsaugos agentūra (AAA) pasirašyta *Dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/priemonių programas ir ataskaitas Europos Komisijai, įsigijimo paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo sutartis Nr. 28T-2021-18.*

Sutartis sudaryta vadovaujantis dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/priemonių ir ataskaitas Europos Komisijai, įsigijimo paslaugų atviro konkurso būdu CVP IS elektroninėmis priemonėmis pirkimo Nr. 517736 rezultatais.

Pirkimas buvo vykdomas įgyvendinant projektą Nr. 05.3.1-APVA-V-011-01-0012 „Dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/priemonių programas ir antrąją priemonių programą gerai Baltijos jūros būklei pasiekti, įsigijimas“ (toliau – Projektas), kuris finansuojamas pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonę Nr. 05.3.1-APVA-V-011 „Vandens išteklių valdymas ir apsauga“.

Pagrindinis paslaugų tikslas – parengti dokumentus, kurie yra reikalingi paslaugų užsakovui rengiant trečiuosius UBR valdymo planus ir priemonių programas.

Iš viso paslaugos apima 12 uždavinių, kuriems įgyvendinti suformuluota virš 30 atskirų veiklų. Paslaugų teikimo techninė specifikacija, kurioje yra išdėstyti visi uždaviniai, jų įgyvendinimui numatytos veiklos ir reikalavimai šių veiklų įgyvendinimui, yra pateikiama šios ataskaitos I Priede.

Trečiuosius Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR valdymo planus ir priemonių programas bei vandenų srities plėtros strategiją Aplinkos ministerija (AM) ir Aplinkos apsaugos agentūra (AAA) planuoja parengti iki šių metų pabaigos. Siekiant užtikrinti, kad vandens išteklių valdymo dokumentų parengimui reikalinga informacija būtų pateikta laiku, 2021 m. kovo 3 d. ir kovo 17 d. buvo surengti įvadiniai paslaugų užsakovo ir teikėjo atstovų susitikimai, kuriuose aptarta planuojama darbų eiga ir rezultatų pateikimo terminai. Įvadinio susitikimo protokolai pateikiami ataskaitos II Priede.

2. EKSPERTAI IR JŲ ATSAKOMYBĖS

Paslaugų teikimo uždaviniai apima keturias vandens išteklių valdymo sritis:

- Paviršinių vandens telkinių (upių, ežerų, tvenkinių) ekologinės būklės vertinimą,
- Tarpinių ir priekrantės vandens telkinių ekologinės būklės vertinimą,
- Ekonominę analizę,
- Poveikių vandens telkinių būklei vertinimą ir vandensaugos tikslų nustatymą.

Projekto ekspertų komandą sudaro keturi pagrindiniai ekspertai, kurių patirtis ir kvalifikacijos atitinka minėtas vertinimo sritis. Kiekvienas iš keturių pagrindinių projekto ekspertų atitinkamai kuruos su savo veiklos sritimi susijusių projekto uždavinių ir veiklų įgyvendinimą. Prie projekto komandos taip pat prisijungs GIS ekspertas, kuris bus atsakingas už GIS duomenų apdorojimą ir erdvinės informacijos parengimą.

Pagrindinių projekto ekspertų sąrašas, jų atsakomybės ir užduotys pateiktos 1 lentelėje.

1 lentelė. Vertinimo ekspertai ir jų atsakomybės

Ekspertas	Pozicija projekte, vertinimo sritys ir kompetencijos	Eksperto atsakomybės ir užduotys¹
Dr. Tomas Virbickas	<p>Paviršinių vandens telkinių (upių, ežerų, tvenkinių) ekologinės būklės specialistas</p> <p>28 metų patirtį paviršinių vidaus vandens telkinių ekosistemų funkcionavimo tyrimų srityje turintis ekspertas.</p> <p>Pagrindinės kompetencijos ir vertinimo sritys – vidaus vandens telkinių biologinių kokybės elementų rodiklių kaitos žmogaus ūkinės veiklos poveikyje analizė, ekologinės būklės ir ekologinio potencialo klasifikavimo sistemų kūrimas bei integruotas būklės/potencialo vertinimas pagal biologinius, fizikinius-cheminius ir hidromorfologinius kokybės elementus, neatitikimo geros būklės/potencialo kriterijams priešasčių nustatymas.</p>	<p>Ekspertas bus atsakingas už</p> <p>1 uždavinio 1.1 - 1.5 veiklą,</p> <p>2 uždavinio 2.1 – 2.6 veiklą,</p> <p>5 uždavinio 5.1 – 5.3 veiklą,</p> <p>6 uždavinio 6.1 – 6.3 veiklą įgyvendinimą.</p> <p>Taip pat dalyvaus įgyvendinant</p> <p>6 uždavinio 6.5 veiklą,</p> <p>9 uždavinio 9.1 veiklą,</p> <p>10 uždavinio 10.1 – 10.3 veiklas,</p> <p>12 uždavinio 12.1 veiklą.</p>
Dr. Martynas Bučas	<p>Paviršinių vandens telkinių, įskaitant jūros, ekologinės būklės specialistas</p> <p>12 metų patirtį paviršinių vandens telkinių, įskaitant jūros, ekologinės būklės pagal biologinius, fizikinius-cheminius ir hidromorfologinius vandens kokybės elementus įvertinimo srityje turintis ekspertas.</p> <p>Pagrindinės kompetencijos ir vertinimo sritys - bentoso ekologija, vandens kokybės vertinimas pagal makrofitobentosą ir biooptinius parametrus, nuotolinių metodų taikymas kartografuojant dugno buveines, ekologinių duomenų statistinis modeliavimas.</p>	<p>Ekspertas bus atsakingas už</p> <p>3 uždavinio 3.1 – 3.5 veiklą,</p> <p>4 uždavinio 4.1 – 4.3 veiklą,</p> <p>6 uždavinio 6.4 veiklos įgyvendinimą.</p> <p>Taip pat dalyvaus įgyvendinant</p> <p>9 uždavinio 9.1 – 9.3 veiklas,</p> <p>10 uždavinio 10.1 – 10.4 veiklas,</p> <p>12 uždavinio 12.1 veiklą.</p>
Dr. Daiva Semėnienė	<p>Ekonomikos specialistė</p> <p>Aplinkos apsaugos ekonomistė ir institucijų ekspertė. Daugiau nei 30 metų profesinė karjera aplinkos apsaugos politikos, ekonomikos ir finansavimo srityse. Dalyvavo daugelyje projektų, susijusių su Bendrosios vandens politikos ir Jūrų strategijos pagrindų direktyvų įgyvendinimu Lietuvoje ir užsienio šalyse; kuriant įvairias aplinkos apsaugos strategijas, programas ir planus, įskaitant ir investicijų poreikio, finansavimo pasiūlos ir paklausos, mokymo, sąnaudų-naudos ir kt. analizę.</p>	<p>Ekspertė bus atsakinga už</p> <p>7 uždavinio 7.1 – 7.8 veiklą įgyvendinimą.</p> <p>Taip pat dalyvaus įgyvendinant</p> <p>5 uždavinio 5.1 – 5.3 veiklas,</p> <p>8 uždavinio 8.1 veiklą,</p> <p>9 uždavinio 9.1 veiklą,</p> <p>10 uždavinio 10.1 – 10.3 veiklas,</p> <p>12 uždavinio 12.1 veiklą.</p>

¹ Pilnas uždavinių ir veiklų įvardijimas pateiktas I Priede, techninėje paslaugų specifikacijoje

Ekspertas	Pozicija projekte, vertinimo sritys ir kompetencijos	Eksperto atsakomybės ir užduotys¹
Dr. Jurgita Vaitiekūnienė	Darbo vadovė, poveikių ir vandensaugos tikslų vandens telkiniuose specialistė 18 metų patirtį aplinkosaugos srityje turinti ekspertė. Pagrindinės kompetencijos ir vertinimo sritys - žmogaus ūkinės veiklos poveikio paviršiniams vandens telkiniams vertinimas bei analizė, taršos balanso bei taršos apkrovų vertinimas, agrarinė aplinkosauga, taršos mažinimo priemonių planavimas, vandens telkinių būklės valdymo scenarijų vertinimas.	Ekspertė bus atsakinga už visos ekspertų komandos darbo koordinavimą bei už 8 uždavinio 8.1 veiklos, 9 uždavinio 9.1-9.2 veiklų, 12 uždavinio 12.1 veiklos įgyvendinimą. Taip pat dalyvaus įgyvendinant: 2 uždavinio 2.5-2.6 veiklas, 5 uždavinio 5.2-5.3 veiklas, 6 uždavinio 6.2 ir 6.5 veiklas, 10 uždavinio 10.1 – 10.3 veiklas, 11 uždavinio 11.1 – 11.4 veiklas.
Erik Velemaa	GIS ekspertas	Ekspertas dalyvaus įgyvendinant 5 uždavinio 5.2 veiklą, 6 uždavinio 6.5 veiklą, 9 uždavinio 9.2 veiklą, 11 uždavinio 11.1 – 11.5 veiklas, 12 uždavinio 12.1 veiklą.

Projekto uždavinių įgyvendinimui planuojama pasitelkti ir kitus AAPC ir KU ekspertus, pagelbėsiančius pagrindiniams ekspertams. Įgyvendinant veiklas, susijusias su tarpinių ir priekrantės vandens telkinių būklės vertinimais (visos 3 ir 4 uždavinių veiklos) kartu su pagrindiniu ekspertu dirbs Klaipėdos universiteto mokslininkų komanda: dr. Darius Daunys, dr. Diana Vaičiūtė, dr. Andrius Šiaulyš, Vaiva Stragauskaitė, Tomas Zolubas.

3. DARBO PLANAS IR REZULTATŲ PATEIKIMO TERMINAI

Remiantis paslaugų teikimo sutarties techninės specifikacijos sąlygomis, paslaugų teikėjas parengs ir užsakovui pateiks 1 *Jvadinę ataskaitą*, 2 *Tarpines ataskaitas* ir 1 *Galutinę ataskaitą*.

Pirma tarpinė ataskaita bus pateikta ne vėliau kaip po 9 mėnesių nuo sutarties įsigaliojimo dienos, t.y. **iki 2021 m. lapkričio 24 d.** Pirmojo ataskaitinio laikotarpio metu bus parengti:

- galutiniai 1 uždavinio 1.2-1.5 veiklų, 3 uždavinio 3.1, 3.2, 3.3, 3.5 veiklų; visų 2, 5, 6, 7, 8, 9 ir 10 uždavinio veiklų rezultatai ir
- tarpiniai 3 uždavinio 3.4 veiklos, 4 uždavinio visų veiklų rezultatai.

Su pirmąja tarpine ataskaita užsakovui taip pat bus pateikta 11 uždavinyje nurodyta erdvinė informacija, atitinkanti veiklų, už kurias atsiskaitoma, rezultatus.

Atsižvelgiant į trumpą vandens išteklių valdymo dokumentų parengimui likusį laiką, dalį informacijos paslaugų užsakovas pageidauja gauti anksčiau nei bus parengta pirmoji tarpinė ataskaita. Todėl įvadinio susitikimo metu buvo sutarta, kad paslaugų teikėjas **iki 2021 m. rugsėjo 1 d.** patikslins upių ir ežerų ekologinės būklės ir ekologinio potencialo vertinimo metodiką, surinks trūkstamus duomenis apie upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių hidromorfologines sąlygas, atliks visų ežerų ir upių kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo ir jų pokyčių vertinimą, nustatys geros ekologinės būklės bei gero ekologinio potencialo neatitikimo priežastis, išanalizuos bazinių priemonių poveikį, preliminariai įvertins

vandensaugos tikslus (nederinant su tarpinių vandens telkinių vandensaugos tikslais) ir **užsakovui pateiks duomenų bazę**, kurioje bus susisteminti minėtų vertinimų rezultatai kiekvienam vandens telkiniui. Taip pat iki 2021 m. rugsėjo 1 d. užsakovui bus pateikta **trumpa atliktų vertinimų rezultatų apžvalga, situacijos analizė bei pirminiai vandens naudojimo ekonominės analizės metmenys**.

Antroji tarpinė ataskaita bus parengta ir užsakovui pateikta ne vėliau kaip po 14 mėnesių nuo sutarties įsigaliojimo dienos, t.y. **iki 2022 m. balandžio 24 d.** Antrojo ataskaitinio laikotarpio metu (2021 m. gruodžio – 2022 m. balandžio mėn.) bus parengti tarpiniai 1 uždavinio 1.1 veiklos, 3 uždavinio 3.4 veiklos, 4 uždavinio visų veiklų rezultatai bei pagal užsakovo pastabas pakoreguoti pirmoje tarpinėje ataskaitoje pateiktų veiklų rezultatai. Su antrąja tarpine ataskaita taip pat bus teikiama atnaujinta aktuali erdvinė informacija, parengta įgyvendinant 11 uždavinio veiklas.

Iki antrojo ataskaitinio laikotarpio pabaigos paslaugų teikėjas parengs technines ataskaitas Europos Komisijai. Kad ataskaitos būtų parengtos laiku, iki 2022 m. sausio 1 d. turi būti parengti tretieji UBR valdymo planai ir priemonių programos ir paslaugų teikėjui pateikta pagrindinė ataskaitų rengimui reikalinga informacija. Raportavimui reikalingos informacijos poreikį paslaugų teikėjas nustatys išnagrinėjęs Europos Komisijos raportavimo gaires ir iki 2021 m. rugsėjo mėn. informuos užsakovą apie papildomų raportavimui reikalingų duomenų ir informacijos poreikį. Raportavimui reikalingos informacijos teikimo grafikas bus suderintas su užsakovu, užtikrinant, kad visa raportavimui reikalinga informacija būtų surinkta iki 2022 m. vasario 1 d. Jei UBR valdymo planų ir priemonių programų arba kitos raportavimui reikalingos informacijos parengimas vėluos, derinant su užsakovu atitinkamai bus koreguojamas ir techninių ataskaitų Europos Komisijai parengimo terminas.

Galutinė ataskaita užsakovui bus pateikta ne vėliau kaip po 17 mėn. nuo sutarties įsigaliojimo dienos, t.y. **iki 2022 m. liepos 24 d.** Paskutiniame sutarties įgyvendinimo etape galutiniai visų pirmoje ir/arba antroje tarpinėje ataskaitoje pateiktų veiklų rezultatai bus pakoreguoti pagal derinimo su Europos Komisija, nacionalinėmis ir kaimyninių valstybių institucijomis rezultatus.

Rengiant paslaugų teikimo sutarties uždavinių ir veiklų įgyvendinimo grafiką buvo atsižvelgta į tai, jog skirtingų uždavinių veiklos yra glaudžiai tarpusavyje susiję. Tam tikrų veiklų įgyvendinimui reikalingi kitų veiklų rezultatai (pvz. negalima pateikti galutinio būklės vertinimo kol nebus patikslintos būklės vertinimo metodikos ar surinkti trūkstami duomenys apie hidromorfologines sąlygas ir t.t.). Todėl grafike yra numatytas darbų eiliškumas užtikrina nuoseklų ir efektyvų veiklų įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į užsakovo įvardiniame susitikime įvardintus prioritetus, pirmojo ataskaitinio laikotarpio pradžioje pirmenybė bus teikiama hidromorfologinių poveikių reikšmingumo kriterijų patikslinimui, užsakovo pateiktų žuvų migracijos kliūčių poveikio vandens telkinių ekologiškai būklei vertinimui (5 uždavinio veiklos), trūkstamų duomenų apie vandens telkinių hidromorfologines sąlygas surinkimui (2 uždavinio 2.1 ir 2.2 veiklos). Kitas prioritetas - upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių maistmedžiagų (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribinių verčių tarp ekologinės būklės klasių nustatymas (1.3 veikla). Patikslinus ribines vertes bei pabaigus kitas aukščiau minėtas veiklas bus atlikta upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo pagal skirtingų kokybės elementų rodiklius analizė (2.3 veikla). Remiantis analizės rezultatais bus ekspertiškai įvertintos neatitiktos gerai ekologiškai būklei/ ekologiniam potencialui priežastys (6.1-6.3 veiklos) bei Būklės nustatymo metodikos keitimo poreikis (1.5 veikla). Pilnai pabaigus visas aukščiau minėtas veiklas bus atliktas bendrų Lietuvos-Lenkijos ir Lietuvos-Latvijos tarpvalstybinių upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, esančių abipus sienos, ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimų palyginimas (2.4 veikla). Taip pat bus palyginti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo įvertinimai su įvertinimais, pateiktais 1-uosiuose ir

2-uosiuose UBR valdymo planuose (2.5 veikla), nustatyti vandensaugos tikslai (9.1 – 9.2 veiklos) ir parengtos rekomendacijos būklės stebėsenos programai (2.6 veikla). Visu laikotarpiu bus dalyvaujama labai didelių upių žuvų metodų interkalibracijos procese, taip pat bus parengtas bei interkalibracijai pateiktas labai didelių upių fitobentosos metodas (1.2 veikla).

Visos 3 uždavinio veiklos (3.1 – 3.5), skirtos tarpinių ir priekrantės vandens telkinių ekologinės būklės vertinimo metodikos patikslinimui, bus lygiagrečiai ir nepertraukiamai vykdomos viso pirmojo ataskaitinio laikotarpio metu. 3.4 veikla ir nuo jos rezultatų priklausančios 4.1 ir 4.2 veiklos bus įgyvendinamos iki pat sutarties vykdymo pabaigos.

Viso sutarties įgyvendinimo laikotarpiu paslaugų teikėjo ekspertai dalyvaus parengtos informacijos derinimo su suinteresuotomis Lietuvos ir kaimyninių šalių institucijomis procese.

Visuomenės informavimo renginius siūloma organizuoti 2021 m. spalio – lapkričio mėn., kuomet bus parengta didžioji dalis informacijos.

Visų projekto uždavinių ir veiklų įgyvendinimo bei rezultatų pateikimo grafikas yra pateiktas 2 lentelėje.

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.		
														Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas				Veiklos baigtumas	
	1.5. Pagal 1 uždavinio 1.2, 1.3, 1.4 papunkčiuose nurodytų veiklų rezultatus, įvertinti Būklės nustatymo metodikos keitimo poreikį, parengti keitimo pasiūlymus ir pagrindimą.	TV					×					×	×	100%										100%	
2 uždavinys. Atlikti ekspertinį upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimą	2.1. Įvertinti upių kategorijos vandens telkinių ne mažiau kaip 189 upių vietų, kuriose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, hidromorfologines sąlygas (apibūdinti upių tyrimų vietų nuotėkio dydį ir pobūdį, upės vientisumą, upės vagos pobūdį, pakrančių augmenijos būklę, grunto sudėtį; įvertinti upių tyrimų vietų hidromorfologines sąlygas pagal upės hidromorfologinį indeksą (UHMI))	TV			×	×							100%											100%	
	2.2. Įvertinti ežerų kategorijos vandens telkinių ne mažiau kaip 218 ežerų ir tvenkinių, hidromorfologines sąlygas (tyrimų vietose vandens lygį ir apykaitą, kranto linijos pakeitimus, kranto eroziją, pakrančių augmeniją, grunto sudėtį; įvertinti ežerų ir tvenkinių tyrimų vietų hidromorfologines sąlygas pagal ežero hidromorfologinį indeksą (EHMI))	TV			×	×								100%											100%
	2.3. Įvertinti ekspertiškai ne mažiau kaip 822 upių kategorijos vandens telkinių ir ne mažiau kaip 357 ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinę būklę/ ekologinį potencialą ir jų įvertinimo pasiklovimo lygį	TV						×	×					100%											100%

Uždavinys	Veikla <i>(pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)</i>	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.
														Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas			
	2.4. Palyginti bendrų Lietuvos-Lenkijos ir Lietuvos-Latvijos tarpvalstybinių upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, esančių abipus sienos, ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimus. Parengti pasiūlymus dėl įvertinimo harmonizavimo ir, tarpininkaujant Perkančiąjai organizacijai, suderinti juos su Lenkijos ir Latvijos ekspertais, pateikti suderintus būklės įvertinimo rezultatus.	TV					x	x	x				100%										100%
	2.5. Palyginti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir jų įvertinimo pasiklovimo lygio įvertinimus, pateiktus 1-uosiuose ir 2-uosiuose UBR valdymo planuose (duomenis pateiks Perkančioji organizacija) su 2 uždavinio 2.3 ir 2.4 papunkčiuose nurodytų veiklų ir 6 uždavinio 6.5 papunktyje nurodytos veiklos rezultatais, pateikti pokyčių įvertinimą, nurodyti galimas pokyčių priežastis.	TV, JV							x	x	x		100%										100%
	2.6. Pateikti pasiūlymus dėl upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių būklės stebėsenos programų, nurodytų 2-uosiuose Upių baseinų rajonų valdymo planuose atnaujinimo ir optimizavimo	TV, JV									x	x	100%										100%
3 uždavinys. Parengti arba patikslinti tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių tipų	3.1. Pasiūlyti hidromorfologinius rodiklius tarpinių ir priekrantės vandens kategorijos vandens telkinių tipų ekologinės būklės (ir ekologinio potencialo) vertinimo metodikai ir kriterijus	MB, DD			x	x	x	x	x	x	x	x	100%										100%

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.	
													Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas				Veiklos baigtumas	
hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius ir ekologinės būklės kriterijus	3.2. Patikslinti tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės klasių maistingųjų medžiagų (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribines vertes naudojant valstybinio monitoringo ir/arba mokslinių tyrimų metu surinktus biologinių rodiklių (fitoplanktono (ar chlorofilo „a“) duomenis	MB, DV			x	x	x	x	x	x	x	x	100%										100%	
	3.3. Peržiūrėti ir patikslinti tarpinių vandens (Klaipėdos sąsiauris ir Kuršių marių vandens išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės (ekologinio potencialo) kriterijų taikymą druskingumo atžvilgiu.	MB, DV			x	x	x	x	x	x	x	x	100%											100%
	3.4. Nustatyti tarpinių vandens kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės vertinimo kriterijus pagal biologinių kokybės elementų rodiklius (makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa; makrobestuburių taksonominė sudėtis ir gausa). Parengti interkalibracijos ataskaitas	MB, DD, AŠ, VS			x	x	x	x	x	x	x	x	80%	x	x	x			90%	x				100%
	3.5. Pateikti pasiūlymus tarpinių vandens (Kuršių marių vandens išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės nustatymo metodikai pagal biologinį kokybės elementą - ichtiofaunos taksonominė sudėtis ir gausa	MB, TZ			x	x	x	x	x	x	x	x	100%											100%
4 uždavinys. Atlikti ekspertinį tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių ekologinės	4.1. Įvertinti tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių tipų ekologinę būklę, ekologinį potencialą ir pasiklivimo lygį pagal naujai pasiūlytus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius	MB, DV						x				x	80%				x	x	90%	x	x		100%	

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks- pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.	
														Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas				Veiklos baigtumas
būklės įvertinimą ir pateikti pasiūlymus naujų rodiklių monitoringui	4.2 Pateikti pasiūlymus tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių naujų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringui	MB, DV										×	50%		×	×			90%		×		100%	
5 uždavinys. Įvertinti hidromorfologinių vandens telkinių charakteristikų pakeitimų poveikį paviršiniams vandens telkiniams	5.1. Peržiūrėti ir atnaujinti hidromorfologinių poveikių tipus ir jų reikšmingumo kriterijus	TV, DS	×		×	×	×						100%										100%	
	5.2-5.3. Pagal atnaujintus reikšmingumo kriterijus atnaujinti žmogaus veiklos hidromorfologinių poveikių reikšmingumo vertinimą ir identifikuoti šių poveikių reikšmingai paveiktus paviršinio vandens telkinius. Parengti rekomendacijas dėl hidromorfologinį poveikį švelninančių priemonių parinkimo užtvankoms ir HE bei tranzitinio debito praleidimo užtikrinimo	TV, DS, JV, EV	×		×	×	×							100%										100%
6 uždavinys. Išsiaiškinti geros būklės neatitikimo priežastis ežerų ir tvenkinių, tarpinių, priekrantės bei, atskirais atvejais, upių kategorijos vandens telkiniuose ir jų baseinuose	6.1. Ekspertiškai nustatyti ežerų ir tvenkinių geros būklės neatitikimo priežastis.	TV				×	×	×					100%										100%	
	6.2. Ekspertiškai nustatyti upių kategorijos vandens telkinių, kuriuose gera būklė nepasiekama dėl geros būklės neatitinkančių biologinių kokybės elementų, geros būklės neatitikimo priežastis.	TV, JV					×	×	×					100%										100%
	6.3. Pateikti ekspertines išvadas dėl priežasčių, kurios lėmė geros būklės neatitikimą ežeruose	TV							×					100%										100%
	6.4. Nustatyti pagrindines geros būklės neatitikimo tarpiniuose ir priekrantės vandenyse priežastis	MB							×	×	×	×		100%										100%

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.	
														Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas				Veiklos baigtumas
	6.5. Atlikti vandens telkinių pergrupavimą (išskyrimo atnaujinimą) pagal vandens telkinio tipą, žmogaus veiklos poveikio pobūdį ir intensyvumą.	EV, JV, TV								x	x		100%										100%	
7 uždavinys. Atlikti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR analizę	7.1. Įvertinti kaimyninių šalių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) metodikas, taikomas atliekant vandens naudojimo ekonominę analizę ir vertinant sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, susigrąžinimą, ir pateikti išvadas dėl šių metodikų aspektų, tinkamų ir tikslingų pritaikyti Lietuvos atveju	DS				x	x						100%										100%	
	7.2. Įvertinti Komisijos atliktą šalių narių antrojo ciklo UBR valdymo planų ekonominės dalies įvertinimą, jeigu toks iki šios veiklos vykdymo pradžios jau bus atliktas, ir pateikti išvadas dėl reikalingų pokyčių Lietuvos naudotoje metodikoje	DS				x	x							100%										100%
	7.3.-7.8. Atlikti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą situacijos upių baseinų rajonuose analizę	DS				x	x	x	x	x	x			100%										100%
8 uždavinys. Parengti bazinį scenarijų pagal BVPD reikalavimus	8.1. Parengti Nemuno, Lielupės Ventos ir Dauguvos UBR bazinį scenarijų	JV, DS	x		x	x	x	x	x	x			100%										100%	
9 uždavinys. Nustatyti suderintus vandens saugos tikslus upių, ežerų, tarpinių, priekrantės, labai pakeistiems ir	9.1. - 9.2. Nustatyti galutinius tarpusavyje suderintus vandens saugos tikslus visiems šalies paviršiniams vandens telkiniams; Nustatyti vandens saugos tikslų švelninimo ir atidėjimo poreikį, dėl to, kad tikslų neleidžia pasiekti gamtinės sąlygos, techninės galimybės arba	JV, TV, DS						x	x	x	x		100%										100%	

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.	
													Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas				Veiklos baigtumas	
dirbtiniams vandens telkiniams	neproporcingai didelės sąnaudos. Informaciją pateikti struktūruotoje lentelėje.																							
10 uždavinys. Padėti suderinti upių baseinų rajonų valdymo planus su nacionalinėmis ir kaimyninių šalių institucijomis bei visuomene	10.1. Paslaugų teikėjas turi dalyvauti visame parengtos informacijos (vandensaugos tikslų, priemonių programos, UBR valdymo planų ir su jais susijusios kitos reikalingos informacijos pagal poreikį) derinimo su visuomene, ministerijomis ir LR Vyriausybe procese	TV, MB, DS, JV					x	x	x	x	x	x	100%										100%	
	10.2. Paslaugų teikėjas turi organizuoti ne mažiau kaip keturis Perkančiosios organizacijos nurodytus visuomenės informavimo renginius (seminarus-diskusijas), skirtus nustatytų vandensaugos problemų ir siūlomų priemonių joms spręsti aptarimui.	TV, MB, DS, JV									x	x	100%											100%
	10.3. Paslaugų teikėjas turi teikti ekspertinę pagalbą Perkančiajai organizacijai vykdant tarptautinio bendradarbiavimo su Lenkija ir Latvija veiklas suderintų upių baseinų rajonų valdymo planų rengimo procese (dalyvauti ne mažiau kaip dviejuose tarpvalstybiniuose susitikimuose).	TV, MB, DS, JV						x	x	x	x	x	100%											100%
11 uždavinys. Parengti erdvinę informaciją	11.1. Parengti upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir jų pokyčių erdvinį duomenų rinkinį (GIS sluoksnius)	EV, JV								x	x	80%			x	x			100%				100%	
	11.2. Parengti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių būklės (ekologinės ir cheminės) ir jos pokyčių (lyginant su 2-uju Nemuno UBR valdymo planu) erdvinį duomenų rinkinį (GIS sluoksnius).	EV, MB									x	x	80%			x	x			100%				100%

Uždavinys	Veikla (pilnas kiekvienos veiklos įvardijimas pateikiamas I Priede esančioje techninėje specifikacijoje)	Eks-pertai	2021 m. kovas	JA 2021 m. kovo 25 d.	2021 m. balandis	2021 m. gegužė	2021 m. birželis	2021 m. liepa	2021 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	2021 m. spalio	2021 m. lapkritis	1TA 2021 m. lapkričio 24 d.	2021 m. gruodis	2022 m. sausis	2022 m. vasaris	2022 m. kovas	2022 m. balandis	2TA 2022 m. balandžio 24 d.	2022 m. gegužė	2022 m. birželis	2022 m. liepa	GA 2022 m. liepos 24 d.
														Veiklos baigtumas						Veiklos baigtumas			
	11.3. Patikslinti paviršinių vandens telkinių išskyrimą, nustatant patikslintų vandens telkinių sąsajas su pirmame ir antrame upių baseinų rajonų valdymo planų rengimo laikotarpiuose išskirtais vandens telkiniais; Parengti galutinę rizikos, LPTV ir likusių paviršinių vandens telkinių upių, ežerų-tvenkinių, tarpinių ir priekrantės vandenių kategorijoms erdvinę informaciją (GIS sluoksnių ar sluoksnius), atributuose nurodant rizikos priežastis	EV, JV									×	×	80%			×	×		100%				100%
	11.4. Parengti kiekvieną reikšmingo žmogaus veiklos poveikio tipą ir to tipo poveikio mastą reprezentuojančią erdvinę informaciją (GIS sluoksnius)	EV, JV									×	×	80%			×	×		100%				100%
	11.5. Patikslinti Perkančios organizacijos turimą ir Paslaugų teikėjui pateiktą hidrografinį tinklą	EV			×	×							100%										100%
12 uždavinys. Parengti technines ataskaitas Europos Komisijai dėl BVPD įgyvendinimo	12.1. Parengti technines ataskaitas, skirtas pateikti Europos Komisijai informaciją apie parengtus trečiuosius Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus	JV, TV, MB, DS, EV						×	×				0%	×	×	×	×		100%				100%

3. PRELIMINARUS TARPINIŲ ATASKAITŲ TURINYS

Kaip numatyta paslaugų teikimo sutarties techninėje specifikacijoje ir pagal parengtą darbo grafiką (žr. 2 lentelę), projekto metu bus du tarpiniai atsiskaitymai, kurių metu bus parengtos keturios ataskaitos, skirtos kiekvienam iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos, UBR. Kiekvienoje ataskaitoje bus pateikta konkrečiam UBR aktuali informacija, tuo tarpu visiems UBR aktuali metodinė medžiaga, siekiant išvengti informacijos kartojimosi, bus pateikta tik Nemuno UBR skirtoje ataskaitoje. Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR ataskaitose bus pateikiamos nuorodos į Nemuno UBR ataskaitoje pateiktą metodinę medžiagą. Nemuno UBR ataskaitoje taip pat bus pateikiama visa su tarpinių ir priekrantės vandens telkinių vertinimu (3 ir 4 uždavinių veiklomis) susijusi informacija.

Su tarpinėmis ataskaitomis užsakovui bus perduota atliktų veiklų rezultatus reprezentuojanti erdvinė informacija.

Rengiant tarpines ataskaitas bus siekiama užtikrinti pateikiamos informacijos aiškumą ir atitikimą BVPD reikalavimams, kad jas būtų galima pasitelkti kaip pagrindžiamąją medžiagą teikiant ataskaitas EK.

Tarpines ataskaitas sudarys kiekvienam uždaviniui dedikuoti skyriai, kuriuose bus pateikiama informacija pagal numatytas uždavinio veiklas.

Toliau pateikiama planuojama pirmųjų tarpinių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR ataskaitų struktūra ir turinys.

I. Pirmojo ataskaitinio laikotarpio rezultatų apžvalga

Šioje ataskaitos dalyje bus pateikta trumpa atliktų veiklų apžvalga, įvertintas pasiektas progresas, aprašytos kilusios problemos ir siūlomi sprendimai. Esant nukrypimams nuo suplanuoto darbo grafiko, bus pasiūlyti darbo grafiko pakeitimai.

II. Atliktų veiklų rezultatai

1. Upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės rodiklių nustatymas (1 uždavinys).

Visa šio skyriaus informacija bus pateikiama tik Nemuno UBR ataskaitoje. Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR ataskaitose bus pateikiama nuoroda į Nemuno UBR ataskaitoje pateiktą medžiagą.

- 1.1. Biologinio kokybės elemento – upių fitoplanktono rodiklio Upės fitoplanktono indekso (UFPI) apskaičiavimo aprašas (1 uždavinio 1.1 veikla)

Pirmoje tarpinėje ataskaitoje informacija pagal šią veiklą nebus teikiama, kadangi pagal techninės specifikacijos 13.2.4.2 ir 13.2.4.3 papunkčius šios veiklos tarpiniai rezultatai bus pateikti antrojoje tarpinėje ataskaitoje, o galutiniai rezultatai – galutinėje ataskaitoje.

- 1.2. Labai didelių upių fitobentosos ir žuvų tyrimų metodų ir ekologinės būklės vertinimo kriterijų aprašai, jų derinimas su Europos Komisijos paskirtais ekspertais (1 uždavinio 1.2 veikla)

Aprašai bus parengti atsižvelgiant į techninėje specifikacijoje nurodytus rekomendacinius dokumentus. Ataskaitoje bus pateikti parengti aprašai bei informacija apie aprašų derinimo su EK paskirtais ekspertais eigą ir rezultatus.

- 1.3. Upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės klasių maistmedžiagų (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribinių verčių patikslinimas (1 uždavinio 1.3 veikla)

Ribinės skirtingų ekologinės būklės klasių maistmedžiagų koncentracijos bus patikslintos naudojant 2014 – 2018 m. ežerų fitoplanktono ir upių fitobentosos valstybinio monitoringo duomenis ir naujausius 2019 m. valstybinio monitoringo duomenis, bei pasitelkiant RStudio („Shiny“) programinį paketą. Bus naudojami šie statistiniai duomenų analizės metodai: regresinė analizė, kategorinė analizė, neatitikčių minimizavimas, daugiaparametrinė regresija. Remiantis statistinės duomenų analizės rezultatais, ribinės skirtingų ekologinės būklės klasių maistmedžiagų koncentracijų vertės bus nustatytos įvertinant vandens telkinių tipologijos, hidromorfologinių sąlygų ypatumus, kitų veiksnių įtaką ribinių maistmedžiagų koncentracijų verčių pasiskirstymui.

Atliekant ribinių maistmedžiagų koncentracijų verčių patikslinimą bus atsižvelgta ir į EK ECOSTAT darbo grupės ataskaitą, kurią pateiks užsakovas.

Ataskaitoje bus aprašyta vertinimo eiga, metodika ir prielaidos, bus pateiktos patikslintos upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių skirtingų ekologinės būklės klasių maistmedžiagų koncentracijų ribinės vertės.

- 1.4. Labai pakeistiems ir dirbtiniams vandens telkiniams priskiriamų upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinio potencialo apibūdinimas ir kriterijai. Pasiūlymai dėl upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, kurie priskirti prie labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių, stebėsenos pakeitimo (1 uždavinio 1.4. veikla)

Atsižvelgiant į BVPD CIS rekomendacinio dokumento Nr. 37 nuostatas ir tikėtinus reikšmingus hidromorfologinius poveikius (t.y. 5 uždavinio rezultatus) bus peržiūrėti ir patikslinti vandens telkinių priskyrimo LPVT ir DVT kriterijai ir ekologinio potencialo apibūdinimas. Ataskaitoje bus išdėstyti motyvuoti argumentai ir pagrindimas vandens telkinių priskyrimo LPVT ir DVT kriterijų ir ekologinio potencialo apibūdinimo pakeitimui (jei toks bus pasiūlytas), pateiktas upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinio potencialo apibūdinimo ir kriterijų nustatymo aprašas.

Atsižvelgiant į ekologinio potencialo apibūdinimo ir kriterijų patikslinimą, bus parengti pasiūlymai dėl upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, kurie priskirti prie labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių, stebėsenos pakeitimo.

- 1.5. Pasiūlymai Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos² tobulinimui (1 uždavinio 1.5 veikla)

Atsižvelgiant 1 uždavinio 1.2 – 1.3 veiklų rezultatus bus suformuluoti ir ataskaitoje išdėstyti argumentuoti pasiūlymai Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos pakeitimui.

2. Upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimas (2 uždavinys)

- 2.1. Upių kategorijos, ne mažiau kaip 189 vandens telkinių, kuriuose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, hidromorfologinių sąlygų įvertinimas (2 uždavinio 2.1 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus pateikta informacija apie atitinkamo UBR upių kategorijos vandens telkinių, kurių sąrašą pateiks užsakovas, hidromorfologines sąlygas.

Hidromorfologinės upių kategorijos vandens telkinių sąlygos bus įvertintos apibūdinant upių tyrimų vietų nuotėkio dydį ir pobūdį, upės vientisumą, upės vagas pobūdį, pakrančių augmenijos būklę, grunto sudėtį. Vertinimui bus naudojami ekspertų turimi duomenys, ortofoto nuotraukos,

² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymas Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“

o trūkstamiems duomenims surinkti bus organizuojamos ekspedicijos. Surinktų ir apibendrintų duomenų pagrindu kiekvienam vertinamam vandens telkiniui bus apskaičiuotas upių hidromorfologinis indeksas (UHMI).

- 2.2. Ežerų kategorijos, ne mažiau kaip 218 vandens telkinių, kuriuose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, hidromorfologinių sąlygų įvertinimas (2 uždavinio 2.2 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus pateikta informacija apie atitinkamo UBR ežerų kategorijos vandens telkinių, kurių sąrašą pateiks užsakovas, hidromorfologines sąlygas.

Hidromorfologinės ežerų kategorijos vandens telkinių sąlygos bus apibūdintos pagal vandens lygį ir jo apykaitą, kranto linijos pakeitimus, kranto eroziją, pakrančių augmeniją, grunto sudėtį. Vertinimui bus naudojami ekspertų turimi duomenys, ortofoto nuotraukos, o trūkstamiems duomenims surinkti bus organizuojamos ekspedicijos. Surinktų ir apibendrintų duomenų pagrindu kiekvienam vertinamam vandens telkiniui bus apskaičiuotas ežerų hidromorfologinis indeksas (EHMI).

- 2.3. Upių kategorijos, ne mažiau kaip 822 vandens telkinių ir ežerų kategorijos, ne mažiau kaip 357 vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir jų įvertinimo pasiklovimo lygio vertinimas (2 uždavinio 2.3 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus pateikti atitinkamo UBR upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių, kurių sąrašą pateiks užsakovas, ekologinės būklės bei ekologinio potencialo įverčiai nurodant įvertinimo pasiklovimo lygį.

Ekologinės būklės vertinimas bus atliekamas patikslintų/ papildytų būklės vertinimo metodikų (t.y. 1 uždavinio 1.5 veiklos rezultatų) pagrindu, atsižvelgiant į užsakovo pateiktus preliminarinius būklės vertinimus, atliktus pagal valstybinio monitoringo 2014-2018 m. rezultatus, naujausius 2019 m. valstybinio monitoringo duomenis, kuriuos pateiks užsakovas, bei į surinktą/ patikslintą informaciją apie vandens telkinių hidromorfologines sąlygas (t.y. 2 uždavinio 2.1-2.3 veiklų rezultatus). Nustačius būklės įverčių pasikeitimus, kiekvienu atveju bus nurodytos tokių pasikeitimų priežastys.

Vandens telkinių, kurių ekologinės būklės monitoringas 2014-2018 m. laikotarpiu nebuvo atliekamas, be to, nėra naujausių 2019 m. valstybinio monitoringo duomenų, ekologinė būklė bei ekologinis potencialas bus įvertinti atsižvelgiant į juos reprezentuojančių monitoringo vietų duomenis, tikėtinus reikšmingus hidromorfologinius poveikius (5 uždavinio rezultatus) bei matematinio maistinių medžiagų modeliavimo rezultatus, kuriuos pateiks užsakovas, ir/arba taikant analogų metodą upių kategorijos labai pakeistiems vandens telkiniams, esantiems tame pačiame pabaseinyje, ir/arba kitą turimą informaciją.

- 2.4. Tarpvalstybinių upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės bei ekologinio potencialo įverčių palyginimas ir suderinimas (2 uždavinio 2.4 veikla)

Nemuno UBR ataskaitoje bus pateiktas abipus Lietuvos-Lenkijos sienos esančių Nemuno UBR upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių būklės įverčių palyginimas, o Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR ataskaitose - abipus Lietuvos – Latvijos sienos esančių šių UBR vandens telkinių būklės įverčių palyginimas. Nustačius reikšmingus būklės įverčių skirtumus bus parengti pasiūlymai dėl vertinimo harmonizavimo ir įverčiai suderinti su kaimyninėmis šalimis. Ataskaitose bus aprašyta visa tarpvalstybinių vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimų suderinimo eiga ir rezultatai (t.y. pateikti suderinti būklės įverčiai).

- 2.5. Upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės bei ekologinio potencialo ir jų įvertinimo pasiklovimo lygio įvertinimų palyginimas su ankstesnių (1-ojo ir 2-ojo) UBR planavimo ciklų vertinimo rezultatais (2 uždavinio 2.5 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus apžvelgti atitinkamo UBR upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įverčių ir įvertinimo pasiklovimo lygio pokyčiai, lyginant su ankstesniųjų UBR valdymo ciklų vertinimo rezultatais, ir nurodytos galimos tokių pasikeitimų priežastys. Pasikeitimų priežastys bus nustatytos atsižvelgiant į būklės vertinimo metodikos pakeitimus, naujų duomenų atsiradimą (2 uždavinio 2.1-2.2 veiklų rezultatus), patikslintą poveikių (ypatingai hidromorfologinių) vertinimą (5 uždavinio rezultatus), tikėtinus poveikio lygio (pvz. taršos apkrovų) pokyčius.

- 2.6. Pasiūlymai dėl upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių monitoringo programų atnaujinimo ir optimizavimo (2 uždavinio 2.6 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus pateikti pasiūlymai atitinkamo UBR upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių monitoringo programos atnaujinimui, nurodant kiekvienam vandens telkiniui (vandens telkinio kodas, pavadinimas, UBR, savivaldybė, vandens telkinio tipas, vandens telkinio kategorija, natūralus, labai pakeistas ar dirbtinis vandens telkinys) rekomenduojamą monitoringo tipą (priežiūros intensyvusis, priežiūros ekstensyvusis, veiklos ir tiriamasis) ir potipį (etaloninių sąlygų, žemės ūkio, tarpvalstybinis, pagrindinių upių, įtekančių į Baltijos jūrą upių ir kt.), monitoringo vietą (pavadinimas, monitoringo vietos numeris, LKS ir WGS koordinatės), jose rekomenduojamus stebėti vandens kokybės elementus ir jų rodiklius, jų stebėsenos periodiškumą ir dažnumą. Pasiūlymai monitoringo programai bus parengti siekiant optimizuoti esamą vandens telkinių valstybinio monitoringo programą, atsižvelgiant į BVPD V Priedo 1.3 dalies reikalavimus stebėjimų periodiškumui ir rodiklių stebėjimo dažnumui, ir pateikiant ekspertinį pagrindimą tais atvejais, kai siekiant optimizavimo bus siūlomas kitas nei BVPD V Priedo 1.3 dalies reikalavimuose nurodytas periodiškumas ir dažnumas.

Pasiūlymai monitoringo programos atnaujinimui bus parengti atsižvelgiant į upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių tipologiją, ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įverčius, geros ekologinės būklės neatitikimo priežastis ir jas lemiančius veiksnius.

3. Tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodikliai ir ekologinės būklės nustatymo kriterijai (3 uždavinys)

Šis skyrius bus pateiktas Nemuno UBR ataskaitoje

- 3.1. Siūlomi hidromorfologiniai rodikliai tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijos vandens telkinių tipų ekologinės būklės (ir ekologinio potencialo) vertinimui

Ataskaitoje bus pateikta galimų hidromorfologinių rodiklių apžvalga, kuri bus parengta išanalizavus aplink Baltijos jūrą esančių šalių hidromorfologinių rodiklių taikymo praktiką. Įgyvendinant veiklą bus išanalizuotos kitose Baltijos jūros šalyse naudojamų rodiklių bei ežerų hidromorfologijos indekso (EHMI) taikymo galimybės vertinant hidromorfologijos poveikį Lietuvos tarpinių ir priekrantės vandens telkinių biologijai. Remdamiesi savo žiniomis, patirtimi ir naujaisiais turimais monitoringo duomenimis, ortofoto ir/arba palydoviniais vaizdais ekspertai pasiūlys kriterijus hidromorfologinių poveikių reikšmingumo vandens telkinių ekologiškai būklei vertinimui. Ataskaitoje bus pateikti siūlomi kriterijai, argumentai jų taikymui, siūlomų hidromorfologinių rodiklių tyrimo ir apskaičiavimo tvarka.

- 3.2. Tarpinių ir priekrantės vandenu kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės klasių maistmedžiagių (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribinių verčių patikslinimas (3 uždavinio 3.2 veikla)

Ribinės skirtingų ekologinės būklės klasių maistmedžiagių koncentracijos bus patikslintos naudojant 2014 – 2019 m. valstybinio monitoringo ir/ arba mokslinių tyrimų metu surinktus bendrojo azoto ir bendrojo fosforo koncentracijų bei biologinių rodiklių (fitoplanktono, chlorofilo „a“) duomenis. Vertinimą planuojama atlikti pasitelkiant R programos paketo „Shiny“ aplikaciją ir vadovaujantis statistinių priemonių rinkinio instrukcija.

Atliekant ribinių maistmedžiagių koncentracijų verčių patikslinimą bus atsižvelgta ir į EK ECOSTAT darbo grupės ataskaitą, kurią įvadinio laikotarpio metu pateikė užsakovas.

Ataskaitoje bus aprašyta vertinimo eiga, metodika ir prielaidos, bus pateiktos patikslintos tarpinių ir priekrantės vandenu skirtingų ekologinės būklės klasių maistmedžiagių koncentracijų ribinės vertės.

- 3.3. Pasiūlymai dėl tarpinių vandenu (Klaipėdos sąsiauris ir Kuršių marių vandenu išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės (ekologinio potencialo) kriterijų taikymo druskingumo atžvilgiu (3 uždavinio 3.3 veikla)

Jgyvendinant veiklą bus peržiūrėtos slenkstinės druskingumo vertės, kurios šiuo metu yra taikomos vertinant tarpinių vandenu ekologinę būklę ir atitikimas su ekologinės būklės (ekologinio potencialo) kriterijais, t.y. maistingųjų medžiagų (bendrojo azoto ir fosforo), fitoplanktono ir/ar chlorofilo „a“ koncentracijomis. Šiam tikslui bus naudojami valstybinio monitoringo ir/arba mokslinių tyrimų metu surinkti duomenys. Esant poreikiui ir laiko ištekliams, papildomai bus panaudojami palydoviniai duomenys, kurie suteiks papildomų duomenų tose vietose ir tuo laiku, kur ir kuomet nacionalinis monitoringas nebuvo vykdomas. Kartu bus įvertinta kaimyninių šalių, taikančių druskingumo kriterijus ekologinės būklės vertinime, patirtis ir informacija. Bus pateiktos išvados dėl dabartinių slenkstinių verčių atitikimo/neatitikimo ir pateikti siūlymai dėl druskingumo slenkstinių verčių patikslinimo.

Siekiant patikslinti vandens telkinių būklės klasifikaciją pagal druskingumą bus pateikiama informacija apie poreikį ir galimybes taikyti matematinį modeliavimą.

- 3.4. Tarpinių vandenu kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės vertinimo kriterijai pagal biologinių kokybės elementų rodiklius (makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominę sudėtį ir gausą; makrobestuburių taksonominę sudėtį ir gausą) (3 uždavinio 3.4 veikla)

Ataskaitoje bus išanalizuotos galimybės Lietuvos tarpinių vandens telkinių ekologinės būklės vertinimui taikyti Lenkijoje tarpinių vandenu ekologinės būklės vertinimui naudojamus makrofitų ir zoobentoso rodiklius. Naudojant valstybinio monitoringo ir kitus turimus duomenis bus testuojami makrofitų ir zoobentoso rodikliai Kuršių mariose. Ataskaitoje bus pateiktos išvados ir rekomendacijos dėl rodiklių taikymo. Pasitvirtinus rodiklio(-ių) taikymui, bus įvertinta ekologinė būklė ir suderintos rodiklių labai geros ir geros būklės, taip pat geros ir vidutinės būklės klasių ribų vertės su nustatytomis Lenkijos tarpiniams vandenims ribomis, parengtos interkalibracijos ataskaitos. Tuo atveju, jei Lenkijos naudojami rodikliai Kuršių marių ekologinės būklės vertinimui būtų netinkami, įgyvendinant uždavinį, bus tikrinamas makrofitų rodiklis taikomas Juodosios jūros tarpiniuose vandenyse.

- 3.5. Pasiūlymai tarpinių vandenu (Kuršių marių vandenu išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės nustatymo metodikai pagal biologinį kokybės elementą - ichtiofaunos taksonominę sudėtį ir gausą (3 uždavinio 3.5 veikla)

Jgyvendinant veiklą bus surinkti ir susisteminti visi turimi žuvų tyrimų duomenys. Išanalizavus surinktą informaciją apie žuvų rūšių ekologiją bus įvertintas priekrantės vandenyse naudojamų rodiklių tinkamumas Kuršių marių vandens išplitimo Baltijos jūroje zonos ekologinės būklės vertinimui. Atsižvelgiant į atlikto vertinimo rezultatus, ataskaitoje bus pateikti pasiūlymai tarpinių vandens ekologinės būklės vertinimo metodikai pagal biologinį kokybės elementą - ichtiofaunos taksonominė sudėtis ir gausa.

4. Tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimas ir pasiūlymai naujų rodiklių monitoringui (4 uždavinys)

Šis skyrius bus pateiktas Nemuno UBR ataskaitoje

- 4.1. Tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir pasiklovimo lygio vertinimas pagal naujai pasiūlytus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius (4 uždavinio 4.1 veikla)

Atsižvelgiant į 3 uždavinio veiklą rezultatus (t.y. į pasiūlytus naujus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius ir patikslintus ekologinės būklės nustatymo kriterijus), ataskaitoje bus pateiktas pirminis tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo bei jų nustatymo pasiklovimo lygio įvertinimas.

- 4.2. Pasiūlymai tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių naujų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringui (4 uždavinio 4.2 veikla)

Atsižvelgiant į 3 uždavinio rezultatus (t.y. į pasiūlytus naujus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius ir patikslintus ekologinės būklės nustatymo kriterijus) bei atlikus preliminarų ekologinės būklės vertinimą (4.1 veikla), ataskaitoje bus pateikti pirminiai pasiūlymai tarpinių ir priekrantės vandens kategorijų vandens telkinių naujų rodiklių monitoringui, nurodant kiekvienam vandens telkiniui rekomenduojamą monitoringo tipą, rekomenduojamus stebėti vandens kokybės elementus ir jų rodiklius, jų stebėsenos periodiškumą ir dažnumą. Pasiūlymai monitoringo programai bus parengti siekiant optimizuoti esamą vandens telkinių valstybinio monitoringo programą, atsižvelgiant į BVPD V Priedo 1.3 dalies reikalavimus stebėjimų periodiškumui ir rodiklių stebėjimo dažnumui, ir pateikiant ekspertinį pagrindimą tais atvejais, kai siekiant optimizavimo bus siūlomas kitas nei BVPD V Priedo 1.3 dalies reikalavimuose nurodytas periodiškumas ir dažnumas.

5. Hidromorfologinių vandens telkinių charakteristikų pakeitimų poveikis paviršiniams vandens telkiniams (5 uždavinys)

- 5.1. Hidromorfologinių poveikių tipai ir reikšmingumo kriterijai (5 uždavinio 5.1 ir 5.3 veikla)

Šis poskyris bus pateikiamas tik Nemuno UBR ataskaitoje.

Ataskaitoje bus pateikta galimų hidromorfologinių poveikių apžvalga, kuri bus parengta išanalizavus techninės specifikacijos 5.3.1 punkte nurodytus dokumentus. Remdamiesi savo žiniomis, patirtimi ir naujausiais turimais monitoringo duomenimis ekspertai pasiūlys kriterijus hidromorfologinių poveikių reikšmingumo vandens telkinių ekologiškai būklei vertinimui. Ataskaitoje bus pateikti siūlomi kriterijai ir argumentai jų taikymui.

- 5.2. Reikšmingą hidromorfologinį poveikį patiriantys vandens telkiniai (5 uždavinio 5.2 ir 5.3 veikla)

Reikšmingą hidromorfologinį poveikį patiriantys vandens telkiniai bus identifikuoti atsižvelgiant į ekspertų patikslintus ir 5.1 poskyryje aprašytus reikšmingumo kriterijus. Kiekvienoje iš keturių

ataskaitų bus aprašyta hidromorfologinių poveikių vertinimo eiga ir vertinimo metu darytos prielaidos. Reikšmingą hidromorfologinį poveikį patiriantys vandens telkiniai bus identifikuoti atsižvelgiant į ekspertų patikslintus ir 5.1 poskyryje aprašytus reikšmingumo kriterijus. Kiekvienoje iš keturių ataskaitų bus aprašyta hidromorfologinių poveikių vertinimo eiga ir vertinimo metu darytos prielaidos. Vertinimo eigoje bus laikomasi visų žingsnių, apibūdintų ES rekomendaciniame dokumente „Guidance No. 37 „Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies“. Kiekvienas potencialiai labai pakeistas vandens telkinys bus vertinamas individualiai, geras ekologinis potencialas bus nustatomas kiekvienam vandens telkiniui atskirai, arba atskiroms LPVT grupėms, kurių hidromorfologinės modifikacijos yra tapačios ir kurių GEP užtikrinti reikalingi tokie patys priemonių rinkiniai (kaip kad yra nurodyta ES Rekomendacijose). Poveikių tipai bus identifikuojami bei priemonės parenkamos remiantis ES parengta hidromorfologinių poveikių bei jų švelninimo priemonių biblioteka. Vertinimo eigoje taip pat bus atsižvelgta į naujausius monitoringo duomenis: anksčiau išskirtus LPVT, kuriuose kokybės elementų rodikliai atitiks GEB kriterijus, bus siūloma išbraukti iš LPVT sąrašo. Atlikus visą šią analizę bus įvardinti reikšmingą hidromorfologinį poveikį patiriantys konkretaus UBR vandens telkiniai bei pateiktas atnaujintas rizikos, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių sąrašas, taip pat pateikiant ir atnaujintus GEP kriterijus.

Remiantis visa aukščiau apibūdinta procedūra ekspertai visų pirma įvertins užsakovo nurodytų žuvų migracijos kliūčių poveikį vandens telkinių ekologiškai būklei, atsižvelgiant ir į baseino lygmens poveikius.

Siekiant patikslinti vandens telkinių priskyrimą LPVT, bus atlikta ekonominė analizė, kurios metu bus vertinamos vandens telkinių restauravimo priemonių taikymo galimybės, hidromorfologinių modifikacijų tvarumas, jų sukuriama kaina (žala), modifikacijų pašalinimo poveikis jų teikiama naudai, dabartiniam vandens naudojimui, platesnei aplinkai bei tos pačios naudos sukūrimo palankesnėmis aplinkai priemonėmis galimybės. Modifikacijų poveikis bus vertinamas ne tik vietinei ekonomikai, bet ir visam atitinkamam nacionaliniam-regioniniam sektoriui. Bus atsižvelgiama į tai, kad detalų užtvankų įvertinimą ekologiniu ir socioekonominiu požiūriu planuojama atlikti atskiro Aplinkos ministerijos projekto, skirto šiai specifinei sričiai, metu. Ekonominė analizė bus atliekama pagal naujausias Europos Komisijos nurodytas gaires (pagal Bendrosios įgyvendinimo strategijos Rekomendacinius dokumentus Nr.4 ir Nr.37).

Kiekvienam LPVT nustatant individualų neigiamo poveikio švelninimo priemonių rinkinį, kuris leistų užtikrinti gerą ekologinį potencialą, bus vadovaujama EK parengtu priemonių, skirtų sušvelninti hidromorfologinių pakitimų daromą neigiamą poveikį, sąrašu, atsižvelgiant į sąrašė esančių priemonių reikalingumą, aktualumą ir pritaikomumą Lietuvoje. Taip pat bus parengtos rekomendacijos dėl priemonių, kurios leistų sušvelninti užtvankų daromą poveikį upių hidrologiniam režimui.

6. Geros būklės neatitikimo priežastys ežerų ir tvenkinių, tarpinių, priekrantės bei, atskirais atvejais, upių kategorijos vandens telkiniuose ir jų baseinuose (6 uždavinys)

6.1. Geros ekologinės būklės neatitikimo priežastys ežerų kategorijos vandens telkiniuose (6 uždavinio 6.1 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos UBR, ataskaitų bus įvardintos geros ekologinės būklės bei gero ekologinio potencialo nepasiekimo priežastys visuose atitinkamo UBR ežerų kategorijos vandens telkiniuose, kurių ekologinė būklė ar ekologinis potencialas, pagal atnaujintą būklės vertinimą, yra nepatenkinami.

Priežastys bus vertinamos ekspertiškai, atsižvelgiant į užsakovo pateiktą pirminį būklę lemiančių priežasčių įvertinimą ir vertintojų turimas žinias bei duomenis. Kiekvieno vandens telkinio atveju bus pateikiamas vertinimo pagrindimas.

- 6.2. Geros ekologinės būklės neatitikimo priežastys upių kategorijos vandens telkiniuose, kuriuose gera ekologinė būklė nepasiekta dėl geros ekologinės būklės reikalavimų neatitinkančių biologinių kokybės elementų (6 uždavinio 6.2 veikla)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos UBR, ataskaitų bus įvardintos priežastys, dėl kurių konkrečiau, rizikos grupei pagal naujausius būklės vertinimo rezultatus priskiriama, vandens telkinio biologiniai kokybės rodikliai neatitinka geros ekologinės būklės reikalavimų.

Biologinių kokybės elementų neatitikimo geros būklės reikalavimams priežastys bus vertinamos ekspertiškai, atsižvelgiant į užsakovo pateiktą pirminį būklę lemiančių priežasčių įvertinimą ir vertintojų turimas žinias bei duomenis apie poveikį biologiniams rodikliams galinčius daryti veiksniai. Kiekvieno vandens telkinio atveju bus pateikiamas vertinimo pagrindimas.

Geros ekologinės būklės neatitikimo priežastys vandens telkiniuose, kurių prastesnę nei gerą būklę lemia tik fiziko-cheminiai rodikliai, nebus nagrinėjamos.

- 6.3. Išvados dėl priežasčių, lemiančių geros ekologinės būklės nepasiekimą ežerų kategorijos vandens telkiniuose (6 uždavinio 6.3 veikla)

Šioje ataskaitos dalyje bus apibendrinti 6.1 skyriuje pateikto vertinimo rezultatai ir suformuluotos bendros išvados apie priežastis, trukdančias pasiekti gerą ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinę būklę ar ekologinį potencialą kiekviename UBR.

- 6.4. Geros ekologinės būklės neatitikimo tarpiniuose ir priekrantės vandens telkiniuose priežastys (6 uždavinio 6.4 veikla)

Šis poskyris bus pateiktas Nemuno UBR ataskaitoje.

Ataskaitoje bus įvardintos geros ekologinės būklės bei gero ekologinio potencialo nepasiekimo priežastys tarpiniuose ir priekrantės vandens telkiniuose, kurių ekologinė būklė ar ekologinis potencialas, pagal atnaujintą būklės vertinimą, yra nepatenkinami.

Geros ekologinės būklės ir gero ekologinio potencialo neatitikimo priežastys bus vertinamos ekspertiškai, atsižvelgiant į užsakovo pateiktus duomenis ir informaciją, įvykdytų mokslinių tyrimų ir atliktų studijų rezultatus, vertintojų turimas žinias bei duomenis. Pagal galimybes bus nustatomas skirtingų šaltinių (baseininės (tame tarpe ir tarptautinės) prietakos, dugno nuosėdų, atmosferinės depozicijos, azoto fiksacijos) indėlis į bendrą Kuršių marių maistingų medžiagų balansą.

- 6.5. Vandens telkinių išskyrimo patikslinimas (6 uždavinio 6.5 veikla)

Atsižvelgiant į atnaujintą vandens telkinių ekologinės būklės bei ekologinio potencialo vertinimą ir peržiūrėjus LPVT ir DVT priskiriamų vandens telkinių sąrašus, atnaujinto hidrografinio tinklo pagrindu, bus įvertintas ir kiekvienoje iš keturių ataskaitų aprašytas vandens telkinių išskyrimo patikslinimo poreikis.

Kadangi keičiantis vandens telkinių skaičiui, sunku užtikrinti informacijos palyginamumą, tad vandens telkinių skaičius bus koreguojamas tik esant būtinybei (t.y. nustačius, kad netenkinami vandens telkinių išskyrimo reikalavimai - kad vieną vandens telkinį sudarytų tos pačios kategorijos, to paties tipo ir tokios pat būklės atkarpos). Kiekvienoje iš keturių ataskaitų bus pateikta naujų vandens telkinių statistika pagal tipą, kategoriją ir priskyrimą LPVT ir DVT.

7. Vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR analizė (7 uždavinys)

- 7.1. Kaimyninių šalių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) metodikų, taikomų atliekant vandens naudojimo ekonominę analizę ir vertinant sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, susigrąžinimą, apžvalga (7 uždavinio 7.1 veikla)

Iš AAA ir/ar AM gavus kaimyninių šalių UBR dokumentus, susijusius su atliktomis ar planuojamomis atlikti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo analizėmis ir pasitelkus kitus įmanomus šaltinius (internetą ir Latvijos, Estijos ir Lenkijos aplinkos ministerijų ir/ar kitų susijusių institucijų kontaktus), bus išnagrinėtos tose šalyse taikomos ekonominės analizės metodikos ir jų pritaikomumas Lietuvoje. Jei šiose metodikose bus atrasta nestandartinių (t.y., kitokių nei nurodyta ES Rekomendacijų dokumentuose) ekonominės analizės atlikimo būdų, bus kreipiamasi į AAA pasitarti ar tokius būdus tikslinga taikyti ir Lietuvoje.

- 7.2. Europos Komisijos atlikto šalių narių antrojo ciklo UBR valdymo planų ekonominės dalies įvertinimo analizė (7 uždavinio 7.2 veikla)

Prieš pradėdant konkrečius vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo analizės darbus, bus išnagrinėti ES šalių narių antrojo ciklo UBR valdymo planų ekonominės dalies vertinimai ir pasiremta rekomendacijomis, adaptuojant/atnaujinant Lietuvoje taikomą ekonominės analizės metodiką.

- 7.3. Vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą situacijos upių baseinų rajonuose analizė (7 uždavinio 7.3 – 7.8 veiklos)

Remiantis ankstesnio ciklo atlikta vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo metodika, jos atnaujinimais pagal kitų šalių pavyzdžius ir EK UBR valdymo planų ekonominės dalies įvertinimu, kiekvienam UBR bus atlikta vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo analizė žemės ūkio, pramonės, buities, rekreacijos, žuvininkystės ir energetikos sektoriuose. Taip pat bus palyginta šių sektorių atnešama ekonominė nauda ir žala, tuo parodant jų darnaus vystymosi galimybes. Kiekvienai vandens paslaugai bus įvertintas sąnaudų susigrąžinimo lygis, atsižvelgiant į finansines ir ekonomines (t.y., atsižvelgiant ir į aplinkos išorines) sąnaudas bei nustatytas sąnaudų susigrąžinimo mechanizmas.

8. Bazinis scenarijus (8 uždavinys)

Visose keturiose, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitose bus pateikti atitinkamo UBR bazinio scenarijaus vertinimo rezultatai.

Vertinimas apims BVPD 11.3 a-l straipsnyje nustatytų pagrindinių priemonių ir papildomų priemonių, įgyvendintų siekiant BVPD 4 straipsnio tikslų, analizę. Sudarant bazinį scenarijų ypatingas dėmesys bus skiriamas antruosiuose UBR planuose vandensaugos tikslams pasiekti numatytų papildomų priemonių įgyvendinimo vertinimui. Bus identifikuotos antrojo UBR valdymo ciklo metu įgyvendintos ar inicijuotos Vandenių srities plėtros 2017–2023 m. programos³ bei 2014-2020 m. Kaimo plėtros programos agrarinės aplinkosaugos priemonės, vertinamas įgyvendinamų priemonių efektyvumas ir poveikis vandens telkinių būklei. Priemonių įgyvendinimo poveikis bus vertinamas ekspertiškai, atsižvelgiant į turimą informaciją

³ Priemonės įgyvendinamos pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. gegužės 5 d. įsakymą Nr. D1-375/3D-312 „Dėl vandenių srities plėtros 2017-2023 m. programos įgyvendinimo veiksmų plano“

apie priemonių efektyvumą bei įvertinus naujausius vandens telkinių būklės pokyčius atspindinčius monitoringo duomenis. Taip pat bus analizuojama, kokios siūlytos priemonės ir dėl kokių priežasčių nebuvo įgyvendintos.

Bazinis scenarijus taip pat apims vandens ištekliams reikšmingą poveikį darančių ūkio sektorių (tokių, kaip žemės ūkis, vandentvarka, pramonė, hidroenergetika, laivyba) raidos tendencijų ir plėtros perspektyvų analizę, atsižvelgiant į artimiausio planavimo laikotarpio strateginius tikslus ir planuojamas investicijas.

9. Upių, ežerų, tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų bei labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių vandensaugos tikslai (9 uždavinys)

Visose keturiose, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitose bus aprašyta vandensaugos tikslų nustatymo eiga, vertinimo metu darytos prielaidos ir atlikti skaičiavimai.

Vandensaugos tikslai bus nustatyti atsižvelgiant į galutinius būklės vertinimo rezultatus, nustatytas geros ekologinės būklės bei gero ekologinio potencialo neatitikimo priežastis bei įvertinus bazinio scenarijaus rezultatus. Taršos sumažinimo poreikis bus įvertintas atliekant masės balanso principu pagrįstus skaičiavimus, nevertinant taršos transformacijos bei pernešimo procesų. Atsižvelgiant į vandens telkinių būklę lemiančius veiksnius, atotrūkį nuo geros ekologinės būklės, būklės gerinimo priemonių poreikį ir įgyvendinimo galimybes bus įvertinta tikimybė vandensaugos tikslus pasiekti iki trečiojo UBR valdymo ciklo pabaigos (t.y. iki 2027 m.). Nustačius, kad vandensaugos tikslai iki numatyto termino nebus pasiekti, bus įvardintos to priežastys (gamtinės sąlygos, techninės galimybės arba neproporcingai didelės sąnaudos). Jei bus nustatyta, kad vandensaugos tikslų pasiekti negalima, bus vertinamas tikslų švelninimo poreikis. Nustačius tikslų švelninimo poreikį, ataskaitose bus pateikti pasiūlymai ir argumentai tikslų švelninimui.

Kiekvienoje ataskaitoje atitinkamo UBR vandens telkinių vandensaugos tikslai bus pateikti struktūrizuotose lentelėse, kurių šabloną pateiks užsakovas. Šiose lentelėse taip pat bus nurodytas kiekvieno vandens telkinio kodas bei koordinatės, pateikiami galutiniai ekologinės būklės, ekologinio potencialo bei cheminės būklės įverčiai bei būklės ar potencialo įverčiai pagal kiekvieną kokybės elemento rodiklį, nurodant kurie rodikliai lemia vandens telkinio priskyrimą rizikos grupei.

10. Upių baseinų rajonų valdymo planų derinimas su nacionalinėmis ir kaimyninių šalių institucijomis bei visuomene (10 uždavinys)

Kiekvienoje iš keturių, Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR, ataskaitų bus pateikta apibendrinta informacija apie UBR valdymo planų ir priemonių programų derinimo su visuomene, suinteresuotomis Lietuvos bei kitų šalių institucijomis eigą bei rezultatus.

11. Erdvinės informacijos parengimas (11 uždavinys)

Šioje ataskaitos dalyje bus trumpai aprašytos hidrografinio tinklo tikslinimo procedūros ir rezultatai. Ataskaitoje bus pateiktas visų užsakovui pateiktų GIS sluoksnių sąrašas, atributinių laukų informacija.

Per antrąjį ataskaitinį laikotarpį (t.y. iki 2022 m. balandžio 24 d.) bus parengti tarpiniai 1 uždavinio 1.1 veiklos, 3 uždavinio 3.4 veiklos ir 4 uždavinio 4.1 ir 4.2 veiklų rezultatai. Antrojo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje bus parengti ar papildyti atitinkami Nemuno UBR ataskaitos skyriai.

1 skyriaus 1.1 dalyje bus pateiktas biologinio kokybės elemento – upių fitoplanktono rodiklio Upės fitoplanktono indekso (toliau – UFPI) apskaičiavimo aprašo projektas.

3 skyriaus 3.4 dalyje bus atnaujinta ir papildyta analizė dėl makrofitų ir zoobentosos rodiklių taikymo Lietuvos tarpinių vandens telkinių ekologinės būklės vertinimui.

Atsižvelgiant į 3.4 veiklos rezultatus (t.y. siūlomas ekologinės būklės vertinimo metodikos korekcijas) bus atnaujinti 4 skyriaus 4.1 dalyje pateikti tarpinių ir priekrantės vandens telkinių ekologinės būklės bei ekologinio potencialo vertinimo rezultatai bei 4.2 dalyje pateikti siūlymai dėl biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringo.

Iki 2022 m. liepos 24 d., tarpines ataskaitas pataisius ir papildžius pagal užsakovo pastabas bei derinimo su EK, nacionalinėmis ir kaimyninių valstybių institucijomis rezultatus, **bus parengta ir užsakovui pateikta galutinė projekto ataskaita.**

Galutinės ataskaitos 1 skyriaus 1.1 dalyje bus pateikta galutinė biologinio kokybės elemento – upių fitoplanktono rodiklio Upės fitoplanktono indekso (toliau – UFPI) apskaičiavimo aprašo versija.

Ataskaitos 3 skyriaus 3.4 dalyje bus suformuluoti galutiniai pasiūlymai dėl makrofitų ir zoobentosos rodiklių taikymo Lietuvos tarpinių vandens telkinių ekologinės būklės vertinimui. Atsižvelgiant į šiuos pasiūlymus, 4 skyriaus 4.1 dalyje bus pateikti galutiniai tarpinių ir priekrantės vandens telkinių ekologinės būklės bei ekologinio potencialo vertinimo rezultatai, o 4.2 dalyje - siūlymai dėl tarpinių ir priekrantės vandens telkinių hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringo.

5. VERTINIMO PRIELAIDOS IR RIZIKOS

Įgyvendinamos sutarties objektas - didelės apimties kompleksinis darbas, kuriam įgyvendinti yra numatyti labai glausti terminai. Todėl didžiausios paslaugų teikimo rizikos yra susijusios su numatytų veiklų įgyvendinimu ir rezultatų pateikimu laiku, pagal darbo plane numatytą grafiką. Įgyvendinamos veiklos yra glaudžiai tarpusavyje susiję. Kai kurių veiklų įgyvendinimas priklauso nuo kitų veiklų rezultatų, tad nemaža dalis veiklų negali būti įgyvendinamos lygiagrečiai ir turi būti vykdomos laikantis tam tikro eiliškumo. Dėl tokios veiklų tarpusavio priklausomybės, atskirų veiklų įgyvendinimo vėlavimas gali lemti reikšmingus viso darbo plano pokyčius. Siekiant suvaldyti rizikas dėl veiklų įgyvendinimo vėlavimo, paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti glaudų bendradarbiavimą tarp vertinimo ekspertų, nuolatinę veiklų įgyvendinimo kontrolę bei užsakovo informavimą apie iškilusias problemas, galinčias lemti atsilikimą nuo numatyto grafiko. Kad būtų išvengta atsilikimo nuo suplanuoto veiklų įgyvendinimo grafiko, ekspertams labai svarbu iš užsakovo laiku gauti visus vertinimui reikalingus duomenis bei informaciją:

- jau įvykusios labai didelių upių fitobentosos interkalibracijos procedūros aprašą (arba pateikti tikslią nuorodą į skaitmeninį dokumentą) (1.2 veiklai atlikti),
- ežerų fitoplanktono ir upių fitobentosos valstybinio monitoringo 2014-2018 m. duomenis ir naujausius 2019 m. valstybinio monitoringo duomenis, o taip pat veikiančią nuorodą į BVPD CIS rekomendacinį dokumentą bei statistinių priemonių rinkinį („Toolkit“) arba pačius dokumentus/rinkinius (1.3 veiklai atlikti),
- upių, kuriose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, sąrašą (2.1 veiklai įgyvendinti),
- ežerų, kuriuose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, sąrašą (2.2 veiklai įgyvendinti),

- perkančiosios organizacijos atlikto preliminaraus upių ir ežerų ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimo, atlikto pagal 2014-2018 m. valstybinio monitoringo duomenis, ir naujausius 2019 m. duomenis, (rezultatus (2.3 veiklai įgyvendinti),
- upių ir ežerų fiziko-cheminių vandens kokybės elementų valstybinio monitoringo 2014-2018 m. ir naujausius 2019 m. duomenis (2.3 ir 9.1-9.2 veikloms įgyvendinti),
- visus užsakovo turimus žuvų monitoringo duomenis nuo 2014 m. (2.3 veiklai įgyvendinti),
- matematinio modeliavimo upėms pagal maistmedžiages rezultatus (2.3 veiklai įgyvendinti),
- žmogaus veiklos poveikio ežerams vertinimo informaciją (2.3 veiklai įgyvendinti),
- tarptautinių upių ir ežerų būklės Latvijoje ir Lenkijoje vertinimo rezultatus (2.4 veiklai įgyvendinti),
- pirmojo ir antrojo UBR valdymo ciklo metu atlikto visų vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo vertinimo rezultatus (2.5 veiklai įgyvendinti),
- valstybinio monitoringo ir/arba mokslinių tyrimų metu surinktus tarpinių ir priekrantės vandenų maistmedžiagų, vandens druskingumo, biologinių rodiklių (fitoplanktono (ar chlorofilo „a“) duomenis (3.2 veiklai įgyvendinti),
- Lenkijos tarpiniams vandenims nustatytas biologinių kokybės elementų rodiklių labai geros ir geros būklės, taip pat geros ir vidutinės būklės klasių ribų vertes (3.4 veiklai įgyvendinti),
- dokumentus (ar nuorodas į dokumentus) apie morfologinių poveikių vertinimo, LPVT išskyrimo ir GEP nustatymo praktiką Lenkijoje, Latvijoje ir Estijoje (5.3 veiklai įgyvendinti),
- perkančiosios organizacijos atliktą geros būklės neatitikimo priežasčių preliminarų vertinimą (6.1 ir 6.2 veiklai įgyvendinti),
- sutelktosios taršos išleistuvų taršos apkrovų duomenis už 2014-2018 m. (6.1 ir 6.2 veiklai įgyvendinti),
- sumodeliuotas preliminaras biogeninių azoto ir fosforo junginių koncentracijas į geros ekologinės būklės neatitinkančius vandens telkinius įtekančiose upėse (6.1 ir 6.2 veikloms įgyvendinti),
- 2014-2020 m. laikotarpiu įgyvendintų ir/arba inicijuotų vandens telkinių būklės gerinimo priemonių sąrašą (tame tarpe ir informaciją apie vandens telkinius, kuriuose buvo įgyvendintos hidromorfologinės būklės gerinimo priemonės) (8.1 veikloms įgyvendinti),
- perkančiosios organizacijos sudarytą preliminarų vandensaugos tikslų visiems šalies vandens telkiniams sąrašą (9.1 veiklai įgyvendinti),
- kasdienes 2014-2018 m. laikotarpio upių debito duomenis (9.1 veiklai įgyvendinti),
- Lietuvai nustatytus HELCOM Baltijos jūros taršos mažinimo tikslus (9.1 veiklai įgyvendinti),
- erdvinę vandens telkinių informaciją (vandens telkinio kodas, koordinatės LKS94 sistemoje (ežerams, tvenkiniams, tarpiniams ir priekrantės vandenims – centro koordinatės, upėms ir kanalams – telkinio pradžios ir pabaigos koordinatės)) (9.1 veiklai įgyvendinti),
- erdvinę vandens telkinių baseinelių informaciją (9.1 veiklai įgyvendinti),
- detalius pastarųjų šešerių metų duomenis apie visų vandens naudotojų suvartojamus požeminio ir paviršinio vandens kiekius pagal atskirus naudotojų tipus, sektorius, nuotekų kiekius, jų išvalymo lygius, aptarnaujamų gyventojų skaičius ir kitus AAA duomenų bazėse esančius duomenis apie vandens sunaudojimą ir nuotekų išleidimą,
- turimus hidromorfologinių modifikacijų sąrašus ir kitus su jomis susijusius duomenis,
- UBR valdymo planus ir priemonių programas ir (10 ir 12 uždavinių veikloms įgyvendinti),
- vandensaugos tikslų struktūrizuotos lentelės šablonas.

Informacija ir duomenys gali būti teikiami dalimis, tačiau užsakovas turi užtikrinti, kad visa vertinimui reikalinga informacija būtų pateikta iki atitinkamos veiklos įgyvendinimo pradžios. Vertinimui reikalingos informacijos ar duomenų pateikimui vėluojant, atitinkamai turės būti vėlinami ir veiklų įgyvendinimo terminai.

Vertinant su veiklų įgyvendinimo terminais susijusias rizikas taipogi reikėtų paminėti, kad veiklų, kuriose numatytas rezultatų derinimas su Europos Komisija bei atsakingomis kaimyninių šalių institucijomis (1.2, 2.4 veiklos), įgyvendinimas priklauso ne tik nuo paslaugų teikėjo valios. Todėl paslaugų teikėjas negali pilnai

prisiimti atsakomybės už šių veiklų įgyvendinimą laiku, nes jų vėlavimus gali lemti išoriniai, nuo paslaugų teikėjo nepriklausantys veiksniai.

Problemų taip pat gali kilti rengiant ataskaitas Europos Komisijai (t.y. įgyvendinant 12 uždavinį). Nors paslaugų teikėjas atsakingas už visą raportavimą, tačiau tik dalis ataskaitų rengimui reikalingos informacijos bus parengta sutarties vykdymo metu. Didžiąją dalį ataskaitoms parengti būtinos informacijos turės pateikti užsakovas. Negavus informacijos laiku ar gavus netinkamą, daug papildomo apdorojimo ar interpretavimo reikalaujančią informaciją, paslaugų teikėjas savo užduoties tinkamai / laiku negalės įvykdyti. Kad ataskaitos Europos Komisijai būtų parengtos iki techninėje specifikacijoje numatyto termino, t.y. 2022 metų kovo 22 dienos, visi duomenys ir informacija (taip pat ir galutinė trečiųjų UBR valdymo planų ir priemonių informacija) paslaugų teikėjui turi būti pateikta ne vėliau kaip iki 2022 m. sausio 1 d. Vėluojant informacijos pateikimui, atitinkamai turės būti koreguojamas ir ataskaitų parengimo terminas. Jeigu užsakovas negalės pateikti visos raportavimui reikalingos informacijos, paslaugos teikėjas neįsipareigoja atlikti papildomų vertinimų trūkstamai informacijai surinkti ir ataskaitas parengs naudodamasis turima informacija (nesant duomenų tam tikros raportavimo schemos nebus pildomos arba bus nurodoma, kad šalis tam tikros informacijos pateikti negali).

Planuojant bazinio scenarijaus analizę (8 uždavinys) reikėtų atsižvelgti į tai, kad kai kurių sričių plėtos kryptys vertinimo metu dar gali būti nesuformuluotos. Šiuo metu tik pradėdamas rengti Lietuvos bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2020 m. strateginis planas. Šio plano intervencinės priemonės, kurios bus labai svarbios vandens išteklių būklei, bus žinomos tik 2021 m. spalio mėnesį, tad iki pirmosios tarpinės ataskaitos pateikimo termino kai kurių planuojamų intervencijų poveikio įvertinti paslaugų teikėjas gali nespėti. Kita vertus, tai, kad UBR valdymo dokumentai ir BŽŪP strateginis planas yra rengiami tuo pat metu, reikėtų įvertinti kaip galimybę į pastarąjį dokumentą laiku integruoti vandens saugos tikslų pasiekimui reikalingas priemones.

Tyrimų metu dažnai pasitaiko situacijų, kuomet įsibėgėjus vertinimams ar juos pabaigus atsiranda naujų, vertinimui reikšmingų duomenų ar informacijos. Jei pabaigus ar baigiant tam tikrų veiklų įgyvendinimą tokių duomenų atsirastų, paslaugų teikėjas neįsipareigoja pagal juos taisyti atliktų vertinimų.

Svarbu paminėti, kad dėl didelio darbų intensyvumo ir glaustų sutarties įgyvendinimo terminų kiekybinių vertinimo metodų naudojimo galimybės atliekant poveikių reikšmingumo vertinimą bei identifikuojant geros ekologinės būklės neatitikimo priežastis bus gana ribotos, tad planuojama naudoti ekspertinį vertinimą. Šio vertinimo metodo naudojimas yra susijęs su tam tikromis subjektyvumo, mažesnio rezultatų patikimumo rizikomis.

Kaip reikšmingus sėkmingo sutarties įgyvendinimo rizikos veiksnius taip pat reikėtų įvardinti darbo sudėtingumą ir kompleksškumą, tam tikrą veiklų neapibrėžtumą ir platumą, paliekantį erdvės interpretacijoms dėl vertinimo apimčių, vertinimo metodų pasirinkimo. Tad sėkmingam paslaugų sutarties įgyvendinimui, kad būtų išvengta požiūrių susikirtimo ar „nesusikalbėjimo“, bus labai svarbu užtikrinti glaudų paslaugų teikėjo ir užsakovo bendradarbiavimą viso paslaugų sutarties vykdymo metu. Šiuo tikslu bus organizuojami reguliarūs paslaugų teikėjo ir paslaugų užsakovo atstovų susitikimai tarpiniams vertinimo rezultatams aptarti. Visi susitarimai bus fiksuojami susitikimų protokoluose, kurie bus pridedami prie tarpinių ataskaitų.

I PRIEDAS. TECHINĖ SPECIFIKACIJA. DARBO UŽDAVINIAI IR VEIKLOS

1 uždavinys. Parengti arba patikslinti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės rodiklių nustatymo aprašus ir kriterijus

1 uždavinio veiklos:

- 1.1. Parengti biologinio kokybės elemento – upių fitoplanktono rodiklio Upės fitoplanktono indekso (toliau – UFPI), naudojamo upių ekologiškai būklei pagal fitoplanktoną vertinti pagal Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodiką (toliau – Būklės nustatymo metodika), patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“, apskaičiavimo aprašą, remiantis Vokietijos multimetriniu vertinimo metodu PhytoFluss (https://circabc.europa.eu/sd/a/c760ffd7-ab89-403e-a5ea-f565b88cd7d0/VLR_PHP_Milestone6_report_rivers_phytoplankton_2016Nov30th.pdf).
- 1.2. Parengti labai didelių upių fitobentosos ir žuvų tyrimų metodų ir ekologinės būklės vertinimo kriterijų aprašus pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos 2000/60/EB (toliau – BVDP) bendrosios įgyvendinimo strategijos (toliau – CIS) technines rekomendacijas Nr. 14 „Guidance document on the intercalibration process 2008-2011“, Nr. 30 „Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise“ (<https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>) ir 2018 m. vasario 12 d. Komisijos sprendimą (ES) 2018/229, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB nustatomos atlikus bendrą kalibravimą gautos valstybių narių monitoringo sistemų klasių vertės ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2013/480/ES (toliau – Interkalibracijos sprendimas) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=OJ:L:2018:047:TOC>). Aprašus suderinti su Europos Komisijos paskirtais ekspertais, kurie atlieka metodų ir kriterijų tarp šalių interkalibravimą, atsakant į ekspertų pastabas ir pagal jas pakoreguojant aprašus.
- 1.3. Nustatyti upių ir ežerų kategorijų, nurodytų Upių baseinų rajono apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 472 „Dėl Upių baseinų rajono apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarkos patvirtinimo“, vandens telkinių tipų ekologinės būklės klasių maistmedžiagių (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribines vertes naudojant ežerų fitoplanktono ir upių fitobentosos valstybinio monitoringo 2014-2018 m. duomenis (duomenis pateiks Perkančioji organizacija) ir statistinės duomenų analizės programos „R“ („R Development Core Team“) skriptus arba RStudio („Shiny“) programinį paketą pagal BVDP CIS rekomendacinį dokumentą (https://circabc.europa.eu/sd/a/5aa80709-9ce8-411d-94e8-f0577f3632fa/CIS_Guidance_for_Ecostat_Oct18.pdf) ir statistinių priemonių rinkinio naudojimosi instrukciją (https://circabc.europa.eu/sd/a/bd4ac1b0-19e2-4b3e-8e07-3a2c109a73fb/Nutrient_standard_Guidance_Toolkit_Instructions_Nov2018_Final.pdf):
 - 1.3.1. nustatyti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių tipų, nurodytų Paviršinių vandens telkinių tipų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. D1-256 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tipų aprašo ir Paviršinių vandens telkinių tipų etaloninių sąlygų aprašo patvirtinimo“ ir Interkalibracijos sprendime priskirtų bendriesiems ES vandens telkinių tipams, ekologinės būklės klasių maistmedžiagių koncentracijų ribines vertes naudojant statistinius duomenų analizės metodus:

- 1.3.1.1. regresinės analizės metodą, paremtą dviejų kintamųjų (ežerų kategorijos vandens telkiniams – bendro azoto ir fitoplanktono, bendro fosforo ir fitoplanktono, upių kategorijos vandens telkiniams – bendro azoto ir fitobentoso, bendro fosforo ir fitobentoso) tarpusavio priklausomybę;
 - 1.3.1.2. kategorinės analizės metodą, leidžiantį nustatyti maistmedžiagų koncentracijų ribines vertes skirtingose ekologinės būklės klasėse;
 - 1.3.1.3. neatitikčių minimizavimo metodą, leidžiantį sumažinti ekologinės būklės klasifikavimo, paremto biologiniu elementu ir maistmedžiagėmis, neatitiktis;
 - 1.3.1.4. daugiaparametrinės regresijos metodą, paremtą bendro azoto ir bendro fosforo suminiu poveikiu biologiniams elementams.
- 1.3.2. remiantis gautais statistinės duomenų analizės rezultatais (1 uždavinio 1.3.1.1-1.3.1.4 papunkčiuose nurodytų veiklų), pasitelkus ekspertinį vertinimą nustatyti patikimas ekologinės būklės klasių maistmedžiagų koncentracijų ribines vertes, atsižvelgus į konkrečius vandens telkinių tipologijos, hidromorfologinių sąlygų ypatumus ir galimų kitų aplinkos veiksnių įtaką maistmedžiagų koncentracijų ribinių verčių pasiskirstymui. Parengti ekologinės būklės klasių maistmedžiagų koncentracijų ribinių verčių nustatymo aprašą.
- 1.4. Peržiūrėti ir patikslinti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, priskirtų labai pakeistiems ir dirbtiniams vandens telkiniams, kurių priskyrimas nurodytas Vandensaugos tiksluose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. D1-1045 „Dėl Vandensaugos tikslų patvirtinimo“, ekologinio potencialo apibūdinimą ir kriterijus, nurodytus Būklės nustatymo metodikoje, atsižvelgiant į BVPD CIS rekomendacinio dokumento Nr. 37 „Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies“ projektą <https://circabc.europa.eu/ui/group/9ab5926d-bed4-4322-9aa7-9964bbe8312d/library/d1d6c347-b528-4819-aa10-6819e6b80876/details>. Parengti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinio potencialo apibūdinimo ir kriterijų nustatymo aprašą. Atsižvelgiant į ekologinio potencialo apibūdinimo ir kriterijų patikslinimą, parengti pasiūlymus dėl upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, kurie priskirti prie labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių, stebėsenos, nustatytos 2-uosiuose Upių baseinų rajonų valdymo planuose (<http://vanduo.gamta.lt/cms/index?rubricId=ac0b650a-77c8-4d43-b453-42a0cb916a38>), pakeitimo.
- 1.5. Pagal 1 uždavinio 1.2, 1.3, 1.4 papunkčiuose nurodytų veiklų rezultatus, įvertinti Būklės nustatymo metodikos keitimo poreikį, parengti keitimo pasiūlymus ir pagrindimą.
- 1.6. Vykdam šį uždavinį turi būti vadovaujama esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

2 uždavinys. Atlikti ekspertinį upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimą

2 uždavinio veiklos:

- 2.1. Įvertinti upių kategorijos vandens telkinių ne mažiau kaip 189 upių vietų (vietų sąrašą pateiks Perkančioji organizacija), kuriose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, hidromorfologines sąlygas:
 - 2.1.1. apibūdinti upių tyrimų vietų nuotėkio dydį ir pobūdį, upės vientisumą, upės vagos pobūdį, pakrančių augmenijos būklę, grunto sudėtį;
 - 2.1.2. pagal 2.1.1 papunktyje nurodytos veiklos rezultatus įvertinti upių tyrimų vietų hidromorfologines sąlygas pagal upės hidromorfologinį indeksą (toliau – UHMI), priskiriant vandens telkinį atitinkamai upių ekologinės būklės arba upių, kurios priskiriamos prie labai

pakeistų ar dirbtinių vandens telkinių (kanalų), ekologinio potencialo klasei vadovaujantis Perkančiosios organizacijos pateiktu UHMI apskaičiavimo tvarkos aprašu, Būklės nustatymo metodika, standartu LST EN 14614:2005 „Vandens kokybė. Vadovas upių hidromorfologinėms charakteristikoms įvertinti“ arba lygiaverčio standarto reikalavimams.

2.2. Įvertinti ežerų kategorijos vandens telkinių ne mažiau kaip 218 ežerų ir tvenkinių (vandens telkinių sąrašą pateiks Perkančioji organizacija), hidromorfologines sąlygas:

2.2.1. apibūdinti 136 ežerų ir tvenkinių (vandens telkinių sąrašą pateiks Perkančioji organizacija), kuriuose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų, tyrimų vietose vandens lygį ir apykaitą, kranto linijos pakeitimus, kranto eroziją, pakrančių augmeniją, grunto sudėtį;

2.2.2. pagal 2.2.1 papunktyje nurodytos veiklos rezultatus ir pagal Perkančiosios organizacijos pateiktą 86 ežerų ir/arba tvenkinių hidromorfologinių sąlygų tyrimų rezultatus įvertinti 218 ežerų ir tvenkinių tyrimų vietų hidromorfologines sąlygas pagal ežero hidromorfologinį indeksą (toliau – EHMI), priskiriant vandens telkinį atitinkamai ežerų ekologinės būklės arba ežerų, tvenkinių ir karjerų, kurie priskiriami prie dirbtinių ir labai pakeistų vandens telkinių, ekologinio potencialo klasei vadovaujantis Perkančiosios organizacijos Paslaugų teikėjui pateiktu EHMI apskaičiavimo tvarkos aprašu, Būklės nustatymo metodika, standartu LST EN 16039:2011 „Vandens kokybė. Ežerų hidromorfologinių charakteristikų įvertinimo vadovas“ arba lygiaverčio standarto reikalavimams.

2.3. Įvertinti ekspertiskai ne mažiau kaip 822 upių kategorijos vandens telkinių ir ne mažiau kaip 357 ežerų kategorijos vandens telkinių (pagal Perkančiosios organizacijos pateiktą vandens telkinių sąrašą) ekologinę būklę (labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinį potencialą) ir jų įvertinimo pasiklovimo lygį pagal Būklės nustatymo metodikos nuostatas:

2.3.1. peržiūrėti ne mažiau kaip 525 upių kategorijos vandens telkinių ir ne mažiau kaip 290 ežerų kategorijos vandens telkinių Perkančiosios organizacijos pateiktus ekologinės būklės ir ekologinio potencialo preliminarinius įvertinimus, atliktus pagal valstybinio monitoringo 2014-2018 m. rezultatus ir pateikti galutinę ekspertinę išvadą dėl būklės įvertinimo rodiklių verčių, nurodant būklės įverčių pakeitimo priežastis, ir įvertinimo pasiklovimo lygį, atsižvelgiant į Būklės nustatymo metodikos nuostatas, 1 uždavinio 1.5 papunktyje nurodytos veiklos ir 2 uždavinio 2.1 ir 2.2 papunkčiuose nurodytų veiklų rezultatus;

2.3.2. įvertinti ne mažiau kaip 297 upių kategorijos vandens telkinių ir ne mažiau kaip 67 ežerų kategorijos vandens telkinių (pagal Perkančiosios organizacijos pateiktą vandens telkinių sąrašą), kuriuose 2014-2018 m. nebuvo atliekamas valstybinis monitoringas, ekologinę būklę, ekologinį potencialą ir jų įvertinimo pasiklovimo lygį, atsižvelgiant į matematinio modeliavimo upėms pagal maistmedžiages rezultatus ir žmogaus veiklos poveikio ežerams vertinimo informaciją (duomenis ir informaciją pateiks Perkančioji organizacija) ir/arba taikant analogų metodą upių kategorijos labai pakeistiems vandens telkiniams, esantiems tame pačiame pabaseinyje, ir/arba kitą turimą informaciją;

2.4. Palyginti bendrų Lietuvos-Lenkijos ir Lietuvos-Latvijos tarpvalstybinių upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių, esančių abipus sienos, ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimus. Esant skirtingiems įvertinimams (kai skiriasi vandens telkinio būklės klasės) parengti pasiūlymus dėl įvertinimo harmonizavimo ir, tarpininkaujant Perkančiajai organizacijai, suderinti juos su Lenkijos ir Latvijos ekspertais, pateikti suderintus būklės įvertinimo rezultatus. Parengti aprašą, kuriame būtų aprašyti tarpvalstybinių vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo įvertinimų suderinimo eiga ir rezultatai.

- 2.5. Palyginti upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir jų įvertinimo pasikliovimo lygio įvertinimus, pateiktus 1-uosiuose ir 2-uosiuose UBR valdymo planuose (duomenis pateiks Perkančioji organizacija) su 2 uždavinio 2.3 ir 2.4 papunkčiuose nurodytų veiklų ir 6 uždavinio 6.5 papunktyje nurodytos veiklos rezultatais, pateikti pokyčių įvertinimą, nurodyti galimas pokyčių priežastis.
- 2.6. Pateikti pasiūlymus dėl upių ir ežerų kategorijų vandens telkinių būklės stebėsenos programų, nurodytų 2-uosiuose Upių baseinų rajonų valdymo planuose (<http://vanduo.gamta.lt/cms/index?rubricId=ac0b650a-77c8-4d43-b453-42a0cb916a38>), atnaujinimo ir optimizavimo, atsižvelgiant į Bendrųjų reikalavimų vandens telkinių monitoringui, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 726 „Dėl Bendrųjų reikalavimų vandens telkinių monitoringui patvirtinimo“, nuostatas ir įvertinus 1 uždavinio 1.5 papunktyje nurodytos veiklos, 2 uždavinio 2.3 ir 2.4 papunkčiuose nurodytų veiklų ir 6 uždavinio 6.5 papunktyje nurodytos veiklos rezultatus.
- 2.7. Vykdamt šį uždavinį turi būti vadovaujama esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, išskyrus atskirus atvejus, kai reikia atnaujinti informaciją, atliekant hidromorfologinių sąlygų patikslinimo stebėseną.

3 uždavinys. Parengti arba patikslinti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius ir ekologinės būklės kriterijus.

3 uždavinio veiklos:

- 3.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 457 „Dėl vandensaugos tikslų nustatymo tvarkos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. D1-256 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tipų aprašo ir paviršinių vandens telkinių tipų etaloninių sąlygų aprašo patvirtinimo“, pasiūlyti hidromorfologinius rodiklius tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijos vandens telkinių tipų ekologinės būklės (ir ekologinio potencialo) vertinimo metodikai ir kriterijus:
- 3.1.1. išanalizuoti su Baltijos jūra besiribojančių šalių pateiktus antruosius Upių baseinų rajonų valdymo planus ir susijusią informaciją (<http://cdr.eionet.europa.eu/>) ir įvertinti naudojamų hidromorfologinių kokybės elementų rodiklių tarpinių ir priekrantės vandenų ekologiškai būklei vertinti pritaikymo galimybes Lietuvos vandenims. Pateikti siūlomų hidromorfologinių rodiklių tyrimo, apskaičiavimo tvarką ir kriterijus. Pateikti pagrindimą, jei hidromorfologinių kokybės elementų rodikliai nėra tinkami Lietuvos tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijos vandens telkinių ekologiškai būklei (potencialui) vertinti.
- 3.1.2. įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologiškai būklei pagal hidromorfologines sąlygas naudojamo hidromorfologinio indekso (toliau – EHMI) pritaikymo tarpinių vandenų ekologiškai būklei (ir ekologiniam potencialui) vertinti galimybes. Įvertinti rodiklio ryšį su biologinių vandens kokybės elementų rodikliais ir nustatyti EHMI kriterijus. Pagrįsti, jei rodiklis netinkamas tarpinių vandenų kategorijos vandens telkinių ekologiškai būklei (potencialui) vertinti.
- 3.2. Patikslinti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės klasių maistingųjų medžiagų (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribines vertes naudojant valstybinio monitoringo ir/arba mokslinių tyrimų metu surinktus biologinių rodiklių (fitoplanktono (ar chlorofilo „a“) duomenis. Rekomenduojama maistmedžiagų ribines vertes nustatyti naudojant statistinės duomenų analizės programos „R“ („R Development Core Team“) specialiai tam tikslui parengtais skriptais bei R programos paketu „Shiny“ specialiai šiam tikslui sukurtą „Shiny“ aplikaciją pagal BVPD CIS rekomendacinį dokumentą (https://circabc.europa.eu/sd/a/5aa80709-9ce8-411d-94e8-f0577f3632fa/CIS_Guidance_for_Ecostat_Oct18.pdf) ir statistinių priemonių rinkinio naudojimosi

instrukciją (https://circabc.europa.eu/sd/a/bd4ac1b0-19e2-4b3e-8e07-3a2c109a73fb/Nutrient_standard_Guidance_Toolkit_Instructions_Nov2018_Final.pdf).

- 3.3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Būklės nustatymo metodika), peržiūrėti ir patikslinti tarpinių vandenu (Klaipėdos sąsiauris ir Kuršių marių vandenu išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės (ekologinio potencialo) kriterijų taikymą druskingumo atžvilgiu.
- 3.4. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 457 „Dėl vandensaugos tikslų nustatymo tvarkos patvirtinimo“ ir Būklės nustatymo metodika, nustatyti tarpinių vandenu kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės pagal biologinių kokybės elementų rodiklių kriterijus:
 - 3.4.1. nustatyti tarpinių vandenu kategorijos (Kuršių marių) ekologinės būklės kriterijus pagal biologinių kokybės elementų rodiklius: makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa; makrobestuburių taksonominė sudėtis ir gausa.
 - 3.4.2. atsižvelgiant į 3.6.1. veiklą, suderinti Kuršių marių biologinių kokybės elementų (makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa; makrobestuburių taksonominė sudėtis ir gausa) rodiklių labai geros ir geros būklės, taip pat geros ir vidutiniškos būklės klasių ribų vertes su nustatytais Lenkijos tarpiniams vandenims (atsakingų specialistų kontaktus pateiks Perkančioji organizacija), parengti interkalibracijos ataskaitas. Interkalibracijos procese vadovautis BVPD bendrosios įgyvendinimo strategijos (toliau – CIS) rekomendacijomis Nr. 14 „Guidance document on the intercalibration process 2008-2011“ ir Nr. 30 „Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise“ taip pat 2018 m. vasario 12 d. Komisijos sprendimu (ES) 2018/229, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB nustatomos atlikus bendrą kalibravimą gautos valstybių narių monitoringo sistemų klasių vertės ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2013/480/ES (toliau - Interkalibracijos sprendimas) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=OJ:L:2018:047:TOC>.
- 3.5. Pateikti pasiūlymus tarpinių vandenu (Kuršių marių vandenu išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės nustatymo metodikai pagal biologinį kokybės elementą - ichtiofaunos taksonominė sudėtis ir gausa.
- 3.6. Vykdamas šį uždavinį turi būti vadovujamasi esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

4 uždavinys. Atlikti ekspertinį tarpinių ir priekrantės vandenu kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimą ir pateikti pasiūlymus naujų rodiklių monitoringui

4 uždavinio veiklos:

- 4.1. Atsižvelgiant į 3 uždavinio veiklas, ir vadovaujantis Būklės nustatymo metodika, įvertinti tarpinių ir priekrantės vandenu kategorijų vandens telkinių tipų ekologinę būklę, ekologinį potencialą ir pasiklovimo lygį pagal naujai pasiūlytus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius.
- 4.2. Atsižvelgiant į 3-4 ir 5 uždavinių veiklas ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 726 „Dėl bendrųjų reikalavimų vandens telkinių monitoringui patvirtinimo“, pateikti pasiūlymus tarpinių ir priekrantės vandenu kategorijų vandens telkinių naujų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringui. Pateikti pagrindimą, jeigu tam tikrus kokybės elementus ir jų rodiklius siūloma tirti kitokiu dažnumu nei nurodyta aukščiau minėtame teisės akte.

4.3. Vykdamas šį uždavinį turi būti vadovaujama esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

5 uždavinys. Įvertinti hidromorfologinių vandens telkinių charakteristikų pakeitimų poveikį paviršiniams vandens telkiniams.

5 uždavinio veiklos:

- 5.1. Peržiūrėti ir atnaujinti hidromorfologinių poveikių tipus ir jų reikšmingumo kriterijus.
- 5.2. Pagal atnaujintus reikšmingumo kriterijus atnaujinti žmogaus veiklos hidromorfologinių poveikių reikšmingumo vertinimą ir identifikuoti šių poveikių reikšmingai paveiktus paviršinio vandens telkinius. Reikšmingumo kriterijų parinkimas ir jo vertinimas turi būti pagrįstas naujausiais prieinamais monitoringo duomenimis. Hidromorfologinių poveikių reikšmingai paveiktus vandens telkinius suskirstyti į tris grupes: a) vandens telkinius, kuriuose dėl reikšmingo hidromorfologinio poveikio yra rizika nepasiekti geros būklės (toliau – rizikos vandens telkinius); b) dėl reikšmingo hidromorfologinio poveikio labai pakeistus vandens telkinius (toliau – LPVT); c) dirbtinius vandens telkinius.
- 5.3. Įgyvendinant 5.1-5.2 veiklas, turi būti laikomasi šių sąlygų:
 - 5.3.1. Įvertinta morfologinių poveikių vertinimo, LPVT išskyrimo, GEP nustatymo praktika kaimyninėje Lenkijoje, Latvijoje ir Estijoje, po paskutinio UBR valdymo planavimo ciklo atsiradusius ES rekomendacinius dokumentus ir kitokią informacinę medžiagą, naujausias Europos Komisijos ir ES šalių politines kryptis šiais klausimais ir į visą tai atsižvelgta vykdamas veiklas projekte. Įvertintinių dokumentų nebaigtinis sąrašas:
 - 5.3.1.1. Peer review report on Lithuanian RBMPs (2nd cycle). Final report;
 - 5.3.1.2. Guidance No. 37 „Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies“;
 - 5.3.1.3. No. 31 „Ecological flows“;
 - 5.3.1.4. JRC Technical Report: Water storage (2016);
 - 5.3.1.5. WFD Article 4(7) Guidance (2017);
 - 5.3.1.6. Rubrika „ICPDR Hydropower Guiding Principles“;
 - 5.3.1.7. No. 34 “On the application of water balances for supporting the implementation of the WFD”. WFD CIS working group ECOSTAT on Common understanding of using mitigation measures for reaching good ecological potential for heavily modified water bodies impacted by water storage.
 - 5.3.1.8. No. 37 „Mitigation Measures Library“.
 - 5.3.2. GEP nustatomas individualizuotas kiekvienam LPVT, atsižvelgiant į konkretaus vandens telkinio specifines sąlygas, pritaikytinų hidromorfologinio poveikio švelninimo priemonių (angl. mitigation measures) teigiamą efektą, esamus monitoringo duomenis ir ekspertinį vertinimą. Vertinant individualų kiekvienam LPVT neigiamo poveikio švelninimo priemonių rinkinį turi būti įvertintas EK parengtas priemonių, skirtų sušvelninti hidromorfologinių pakitimų daromą neigiamą poveikį, sąrašas, atsižvelgiant į sąrašė esančių priemonių reikalingumą, aktualumą ir pritaikomumą Lietuvoje. Švelninimo priemonės parenkamos iš dokumento „Appendix to Guidance Document No. 4 „Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies“, No. 37 „Mitigation Measures Library“ ar kitų papildomų šaltinių, apžvelgiant kuo didesnę įmanomų priemonių imtį ir jų tinkamumą

konkrečioje vietoje ir situacijoje. Svarbiausios jų turi užtikrinti kaip galimą natūresnį hidrologinį režimą (vandens praleidimą pagal tranzitinio debito sampratą t.y. kad per užtvankas praleidžiamas upės debitas būtų artimas atitekančiam vandens debitui, ir jo kitimas priklausytų tik nuo gamtinių sąlygų), vientisumą (žuvų migraciją pirmyn ir atgal, kitų organizmų migracijos galimybes) ir kt. Švelninančių priemonių turi reikšmingai nepaveikti vandens naudojimo, susijusio su atlikta modifikacija, tačiau maksimaliai pagerinti vandens telkinio būklę.

- 5.3.3. LPVT nustatymo pagrindas – konkretaus vandens telkinio realiai fiksuojamas neatitikimas gerai ekologiškai būklei dėl hidromorfologinio poveikio, kur jį galima atskirti išskirti (jeigu nėra kitų poveikių arba kiti poveikiai netrukdo atskirti hidromorfologinio poveikio);
- 5.3.4. Hidromorfologinio poveikio vandens telkiniams vertinimo procesas turi atsižvelgti tiek į lokalius, tiek ir baseino lygmens bei kumuliatyvius poveikius;
- 5.3.5. Vertinant hidromorfologinius poveikius būtina atsižvelgti į poveikius upių išilginiam bei horizontaliam (su salpomis) vientisumui. Išilginio vientisumo kontekste turi būti vertinamos žuvų migracijos galimybės tiek „į viršų“, tiek ir „žemyn“, bei migracijos galimybės dugno bestuburių, makrofitų ir kitų biologinių kokybės elementų atžvilgiu. Horizontalaus vientisumo vertinimo pagrindas – galimybės upių vandeniui natūraliai išsilieti savo slėniuose.
- 5.3.6. Vandens telkinio priskyrimo LPVT pagrįstumo procese turi būti įvertintos vandens telkinio restauravimo priemonių (pašalinant atliktas hidromorfologines modifikacijas) pritaikymo galimybės, hidromorfologinių modifikacijų tvarumas, sukuriama kaina (žala), modifikacijų pašalinimo poveikis jų teikiama naudai, dabartiniam vandens naudojimui, platesnei aplinkai bei tos pačios naudos sukūrimo palankesnėmis aplinkai priemonėmis galimybės. Šiame procese modifikacijų svarba ir jų panaikinimo poveikis turi būti įvertinti ne tik lokaliu, bet regioniniu-nacionaliniu lygmeniu, taip pat atsižvelgiant ne į poveikį konkrečiam ekonominiam vienetai, bet į poveikį vietinėms bendruomenėms ir vietinei ekonomikai (lokalus lygmuo) bei visam atitinkamam nacionaliniam-regioniniam sektoriui, visuomenei (nacionalinis-regioninis lygmuo). Hidromorfologinių modifikacijų tvarumas turi būti įvertintas pagal tvarios raidos nuostatas, vyravusias modifikacijų planavimo metu, jeigu jos vyko iki 2003 m. Nuo 2003 m. vykdytam modifikacijų planavimui ir vykdymui taikytina pagal BVDP principus apibrėžta tvarumo koncepcija. Alternatyvų techninis-ekonominis proporcingumas suteikti tą pačią naudą, kurią sukuria modifikacijos, turi būti įvertintos ir pagrįstos atsižvelgiant į naujausius technologinius pasiekimus, jų paplitimą ir prieinamumą užsienyje ir Lietuvoje, pavyzdžiui, alternatyvas hidroenergijai (vėjo, biomasės, saulės).
- 5.3.7. Atsižvelgiant į šio uždavinio vykdymo metu nustatytas skirtingas tipines situacijas, parengti rekomendacijas dėl hidromorfologinį poveikį švelninančių priemonių parinkimo užtvankoms ir HE bei tranzitinio debito praleidimo užtikrinimo, nurodant gaires kaip atitekančią tranzitinį debitą mažiausiomis išlaidomis bet pakankamai tiksliai nustatyti, jį praleisti ir jo praleidimo užtikrinimą sukontroliuoti.
- 5.3.8. Visos šio uždavinio veiklos turi būti vykdomos vadovaujantis esamais surinktais duomenimis, todėl papildomų tikslinių tyrimų atlikti nereikia.

6 uždavinys. Išsiaiškinti geros būklės neatitikimo priežastis ežerų ir tvenkinių, tarpinių, priekrantės bei atskirais atvejais, upių kategorijos vandens telkiniuose ir jų baseinuose

6 uždavinio veiklos:

- 6.1. Ekspertiškai nustatyti ežerų ir tvenkinių, kurie pagal 2.3 ir 2.5 veiklą, vykdytų įgyvendinant 2 uždavinį, rezultatus neatitinka geros būklės, geros būklės neatitikimo priežastis. Vykdyti šią veiklą turi būti

įvertinta Perkančiosios organizacijos pateikta informacija apie: a) jos atliktą geros būklės neatitikimo priežasčių preliminarų vertinimą, kiek tai siejasi su tarša ir padidintomis teršiančių medžiagų koncentracijomis ežerų ar tvenkinių vandenyje; b) sutelktosios ir pasklidosios taršos patekimą į geros būklės neatitinkančius vandens telkinius iš jų surinkimo baseinų; c) šiuose baseinuose esančią žemėnaudą ir pasėlius; d) sumodeliuotas preliminaras biogeninių azoto ir fosforo junginių koncentracijas į šiuos vandens telkinius įtekančiose upėse; e) kitą galimai pateiktą kontekstinę su poveikio vertinimu susijusią informaciją.

- 6.2. Ekspertiškai nustatyti pagal upių kategorijos vandens telkinių, kuriuose 2.3 ir 2.5 veiklų, vykdytų įgyvendinant 2 uždavinį, rezultatus gera būklė nepasiekama dėl geros būklės neatitinkančių biologinių kokybės elementų, geros būklės neatitikimo priežastis. Vykdytą šią veiklą turi būti įvertinta Perkančiosios organizacijos pateikta informacija apie: a) Perkančiosios organizacijos atliktą geros būklės neatitikimo priežasčių preliminarų vertinimą, kiek tai siejasi su tarša ir padidintomis teršiančių medžiagų koncentracijomis upių vandenyje; b) sutelktosios ir pasklidosios taršos patekimą į geros būklės neatitinkančius vandens telkinius iš jų surinkimo baseinų; c) šiuose baseinuose esančią žemėnaudą ir pasėlius; d) sumodeliuotas preliminaras biogeninių azoto ir fosforo junginių koncentracijas upėse; e) kitą galimai pateiktą su poveikio vertinimu susijusią informaciją.
- 6.3. Vadovaujantis 2 uždavinyje atliktu integruotu ežerų ekologinės būklės vertinimu, Perkančiosios organizacijos pateikta žmogaus veiklos poveikio vertinimo informacija ir ekspertinėmis žiniomis apie ežerų ekosistemų funkcionavimą, pateikti ekspertines išvadas dėl priežasčių, kurios lėmė geros būklės neatitikimą ežeruose.
- 6.4. Pagal Perkančiosios organizacijos pateiktus duomenis ir informaciją, Paslaugų teikėjui prieinama mokslinių institucijų turimą iki šiol įvykdytų mokslinių tyrimų ir atliktų studijų informaciją, nustatyti pagrindines geros būklės neatitikimo tarpiniuose ir priekrantės vandenyse priežastis – kiek lemia prietaka iš baseino; kiek susikaupę teršalai vandens telkinio dugno nuosėdose ir kiti vidiniai procesai vandens ekosistemose; nusėdimas iš atmosferos; azoto fiksavimas; azoto, fosforo ir silicio santykis; tarptautinė tarša ar kitos priežastys.
- 6.5. Atsižvelgiant į atnaujintą informaciją apie vandens telkinių būklę ir poveikius jiems bei monitoringo programos atnaujinimo poreikius atlikti vandens telkinių pergrupavimą (išskyrimo atnaujinimą) pagal vandens telkinio tipą, žmogaus veiklos poveikio pobūdį ir intensyvumą.
- 6.6. Visos šio uždavinio veiklos turi būti vykdomos vadovaujantis esamais surinktais duomenimis, todėl papildomų tikslinių tyrimų atlikti nereikia.

7 uždavinys. Atlikti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos UBR analizę

7 uždavinio veiklos:

- 7.1. Įvertinti kaimyninių šalių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) metodikas, taikomas atliekant vandens naudojimo ekonominę analizę ir vertinant sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, susigrąžinimą, ir pateikti išvadas dėl šių metodikų aspektų, tinkamų ir tikslingų pritaikyti Lietuvos atveju;
- 7.2. Įvertinti Komisijos atliktą šalių narių antrojo ciklo UBR valdymo planų ekonominės dalies įvertinimą, jeigu toks iki šios veiklos vykdymo pradžios jau bus atliktas, ir pateikti išvadas dėl reikalingų pokyčių Lietuvos naudotoje metodikoje;
- 7.3. Atlikti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą situacijos upių baseinų rajonuose analizę. Nebaigtinis dokumentų, šaltinių, į kuriuos turi būti atsižvelgta atliekant vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą vertinimą, sąrašas:

- 7.3.1. Šio uždavinio 7.1-7.2 veiklų punktų rezultatai;
 - 7.3.2. Aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 472 „Dėl Upių baseinų rajonų apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarkos patvirtinimo“ patvirtinta tvarka;
 - 7.3.3. Economics and the environment, The implementation challenge of the Water Framework Directive. Guidance document no. 1 prepared by Working Group 2.6 – WATECO Common Implementation Strategy. 2003;
 - 7.3.4. CIS guidance No.3. Analysis pressures and impacts;
 - 7.3.5. Information Sheet on Assessment of the Recovery of Costs for Water Services for the 2004 River Basin Characterisation Report (Art 9). Information sheet prepared by Drafting Group ECO1 Common Implementation Strategy, Working Group 2B. May 2004;
 - 7.3.6. Assessment of Environmental and Resource Costs in the Water Framework Directive. Information sheet prepared by Drafting Group ECO2 Common Implementation Strategy, Working Group 2B. June 2004;
 - 7.3.7. Assessment of cost recovery through water pricing, Technical report No16/2013 prepared by European Environment Agency, 2013;
 - 7.3.8. Draft guidance for assessing the recovery of environmental and resource costs in the context of the WFD, April 2015.
- 7.4. Sąnaudų susigrąžinimo įvertinimas bei vandens naudojimo ekonominė analizė turi būti atliekama atskirai žemės ūkio, pramonės, buities, rekreacijos, žuvininkystės, energetikos bei kitiems galimai poveikį darantiems sektoriams upių baseinų rajonų lygmenyje;
 - 7.5. Atliekant vandens naudojimo ekonominę analizę žemės ūkio, pramonės, buities, rekreacijos, žuvininkystės, energetikos ir kituose galimai poveikį darančiuose ekonominiuose sektoriuose būtina atlikti šių sektorių atnešamos ekonominės ir socialinės naudos (sukuriamas BVP, darbo vietų skaičius, sumokami mokesčiai ir kt.) palyginimą su visuminiu jų poveikiu vandens telkiniams, šių sektorių poveikio mastu ir reikšmingumu regioniniu ir šalies mastu, ir pateiktos išvados dėl sektorių tvarumo (darnumo, perspektyvumo);
 - 7.6. Vertinant sąnaudų susigrąžinimo lygį turi būti nustatytos vandens paslaugos, nustatyti vandens tiekėjai, naudotojai ir teršėjai, įvertintas finansinis sąnaudų susigrąžinimo lygis, nustatytos aplinkos (ang. environmental costs) ir išteklių (angl. resource costs) sąnaudos, nustatytas sąnaudų susigrąžinimo mechanizmas, apskaičiuotas sąnaudų susigrąžinimo lygis, nustatyti sąnaudų paskirstymą naudotajams ir teršėjams;
 - 7.7. Vertinant sąnaudų susigrąžinimą už vandens naudojimą ir vandens tiekimo/nuotekų valymo paslaugų teikimą, be kitų vandens naudotojų kategorijų atskirai įvertinti sąnaudų susigrąžinimą dėl ūkininkų naudojamo paviršinių ir požeminių (gręžinių) vandenų, taip pat hidroelektrinių naudojamo vandens veiklos vykdymui;
 - 7.8. Aprašyti metodiką, pagal kurią vykdant šio uždavinio veiklas buvo atlikta vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo analizė.

8 uždavinys. Parengti bazinį scenarijų pagal BVPD reikalavimus

8 uždavinio veiklos:

8.1. Parengti Nemuno, Lielupės Ventos ir Dauguvos UBR bazinį scenarijų, kuris apimtų BVPD direktyvoje (VI priedo A dalis) nurodytas priemones ir kitas įgyvendinamas papildomas, vandens telkinių būklei gerinti, priemones nurodytas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. gegužės 5 d. įsakyme Nr. D1-375/3D-312 „Dėl vandenų srities plėtros 2017-2023 m. programos įgyvendinimo veiksmų plano“, bei kitus priimtus strateginius ir kitokius dokumentus, kurie galį daryti reikšmingą poveikį vandens telkinių būklei. Rengiant bazinį scenarijų turi būti atlikti šie veiksmai bei užtikrintos šios sąlygos:

8.1.1. Turi būti atlikta įgyvendinamų vandens telkinių būklės gerinimo priemonių analizė (BVPD VI priedo A dalis ir papildomas priemonės (2017 m. gegužės 5 d. įsakymas Nr. D1-375/3D-312), kurioje būtų pateikta informacija apie priemonių įgyvendinimo progresą ir galimai pasiektas kiekybinis arba kokybinis poveikis vandens telkinių būklei siekiant vandensaugos tikslų;

8.1.2. Turi būti išanalizuotos 7 uždavinio vykdymo metu identifikuotų svarbių poveikio vandens aplinkai atžvilgiu ūkio sektorių Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos UBR plėtros strateginiai dokumentai ir tendencijos, bendrosios socialinių ekonominių rodiklių tendencijos, vandens tiekimo plėtros ir paklausos tendencijos. Baziniame scenarijuje analizuojamos priemonės ir jų poveikis turi būti suderintos su perkančiąja organizacija. Tarp sektorių tendencijų, be kitų, turi būti analizuojami pramonės, žemės ūkio (trąšų sunaudojimas, melioracijos plėtra ar rekonstrukcija ir kt.), laivybos, hidroenergetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektorių plėtros trendai;

9 uždavinys. Nustatyti suderintus vandensaugos tikslus upių, ežerų, tarpinių, priekrantės, labai pakeistiems ir dirbtiniams vandens telkiniams

9 uždavinio veiklos:

9.1. Perkančiosios organizacijos pateikto preliminarinių vandensaugos tikslų visiems šalies vandens telkiniams sąrašo ir 1-8 uždavinių veiklų rezultatų pagrindu:

9.1.1. Nustatyti vandensaugos tikslų švelninimo ir atidėjimo poreikį, dėl to, kad tikslų neleidžia pasiekti gamtinės sąlygos, techninės galimybės arba neproporcingai didelės sąnaudos;

9.1.2. Nustatyti galutinius tarpusavyje suderintus vandensaugos tikslus visiems šalies paviršiniams vandens telkiniams. Vandensaugos tikslai turi būti suderinti tarp visų tarpusavyje susijusių vandens telkinių – upių, jų intakų, įtekamų/pratekamų ežerų ar tvenkinių, tarpinių ir priekrantės vandenų. Upėms turi būti nustatyti tokie tikslai (teršalų koncentracijos, krūviai, medžiagų tarpusavio santykis), kad į tarpinius vandenis įtekančių vandentakių teršalų kiekiai, koncentracijos, maistinių medžiagų tarpusavio santykis būtų toks, kad galimai leistų pasiekti gerą tarpinių vandens telkinių būklę (ar kitus vandensaugos tikslus) arba neužkirstų kelio jai pasiekti. Derinant tikslus, reikia įvertinti ir taršos sumažinimo poreikį pagal įsipareigojimus pagal Helsinkio konvencijos (HELCOM) rėmuose patvirtintą Baltijos veiksmų planą, bei suderinamumą su tikslais pagal Jūrų strategijos pagrindų direktyvą. Su siūlomais tikslais turi būti nurodyta, kurių vandens telkinių baseinuose reikalingas papildomas taršos mažinimas, kuriuose jis turėtų būti atliekamas prioriteto tvarka, kokia būtų preliminarini papildomo taršos mažinimo kiekybinė išraiška.

9.2. Nustatant 9.1. punkte nurodytus galutinius vandensaugos tikslus visa informacija turi būti sudėta į aiškiai struktūruotą lentelę, kur informacija susiejama pagal vandens telkinio kodą, ir kiekvienam vandens telkiniui nurodomos koordinatės LKS94 sistemoje (ežerams, tvenkiniams, tarpiniams ir priekrantės vandenims – centroido koordinatės, upėms ir kanalams – telkinio pradžios ir pabaigos koordinatės). Taip pat, vadovaujantis Perkančiosios organizacijos pateiktais bei Paslaugų teikėjo turimais duomenimis, šioje lentelėje turi būti ir ši informacija:

- 9.2.1. Esama ir siektina ekologinė ir cheminė vandens telkinio būklė, labai pakeistiems vandens telkiniams - ekologinis potencialas ir cheminė būklė;
 - 9.2.2. Esama ir siektina ekologinė ir cheminė vandens telkinio būklė ar ekologinis potencialas pagal kiekvieną vandens telkinio būklę apibūdinantį kokybės elemento rodiklį vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“;
 - 9.2.3. Įvardinimas, kokie kokybės elementų rodikliai neatitiko geros ekologinės ir/ar cheminės būklės kriterijų ir kurie iš jų nulėmė, kad vandens telkinys neatitinka geros ekologinės ir/ar cheminės būklės reikalavimų;
 - 9.2.4. Įvardinimas kokybės elementų rodiklių geros ekologinės ir/ar cheminės būklės neatitikimo priežasčių kiekviename vandens telkinyje (822 upių kategorijos vandens telkiniams, ne mažiau kaip 357 ežerų kategorijos vandens telkiniams, 4 tarpiniams vandens telkiniams ir 2 priekrantės vandens telkiniams).
- 9.3. Vykdamas šį uždavinį turi būti vadovujamasi esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

10 uždavinys. Padėti suderinti upių baseinų rajonų valdymo planus su nacionalinėmis ir kaimyninių šalių institucijomis bei visuomene

10 uždavinio veiklos:

- 10.1. Paslaugų teikėjas turi dalyvauti visame parengtos informacijos (vandensaugos tikslų, priemonių programos, UBR valdymo planų ir su jais susijusios kitos reikalingos informacijos pagal poreikį) derinimo su visuomene, ministerijomis ir LR Vyriausybe procese: a) teikti informaciją ir rengti medžiagą jo kompetencijos apimtyje; b) susisteminti derinimo procese gautus komentarus; c) analizuoti gautus komentarus, kurie susiję su Paslaugų teikėjo pagal kompetenciją vykdytomis veiklomis, ir teikti argumentuotus pasiūlymus dėl jų priėmimo ar atmetimo. Perkančiajai organizacijai pritarus Paslaugų teikėjo argumentuotiems pasiūlymams, Paslaugų teikėjas turi atitinkamai pakoreguoti parengtą medžiagą, susijusią su Paslaugų teikėjo pagal kompetenciją vykdytomis veiklomis, arba argumentuotai atmesti pateiktus visuomenės pasiūlymus. Paslaugų teikėjas, analizuodamas visuomenės pastabas, turi įvertinti kaip teikiamose pastabose ir komentaruose pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas gali turėti įtakos nustatytiems vandensaugos tikslams, ir tuo pagrindu siūlyti sprendimus.
- 10.2. Paslaugų teikėjas turi organizuoti ne mažiau kaip keturis Perkančiosios organizacijos nurodytus visuomenės informavimo renginius (seminarus-diskusijas), skirtus nustatyti vandensaugos problemų ir siūlomų priemonių joms spręsti aptarimui. Paslaugų teikėjas taip pat turi pagal šią techninę užduotį atliktų veiklų rezultatus parengti informacinę medžiagą ir tuose renginiuose ją pristatyti.
- 10.3. Paslaugų teikėjas turi teikti ekspertinę pagalbą Perkančiajai organizacijai vykdamas tarptautinio bendradarbiavimo su Lenkija ir Latvija veiklas suderintų upių baseinų rajonų valdymo planų rengimo procese (palyginant tarpvalstybinių vandens telkinių būklės vertinimais ir juos pagal galimybes harmonizuojant, derinant pasienio vandens telkinių monitoringo programas, harmonizuojant tarpvalstybiniais vandens telkiniams keliamus tikslus bei priemones jiems pasiekti). Bus reikalingi ne mažiau kaip du tarpvalstybiniai ekspertiniai susitikimai.
- 10.4. Vykdamas šį uždavinį reikia vadovautis esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, jokių papildomų tyrimų atlikti nereikia.

11 uždavinys. Parengti erdvinę informaciją

11 uždavinio veiklos:

- 11.1. Parengti upių ir ežerų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės, ekologinio potencialo ir jų pokyčių erdviųjų duomenų rinkinį (GIS sluoksnius), pagal 2 uždavinio 2.3.1 ir 2.3.2 papunkčiuose nurodytų veiklų rezultatus;
- 11.2. Atsižvelgiant į 4 uždavinio vykdymo rezultatus, monitoringo (pateiks Perkančioji organizacija) ir esamų mokslinių tyrimų duomenis, parengti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių būklės (ekologinės ir cheminės) ir jos pokyčių (lyginant su 2-uoju Nemuno UBR valdymo planu) erdviųjų duomenų rinkinį (GIS sluoksnius).
- 11.3. Atsižvelgiant į 1-9 uždavinių vykdymo metu atliktus vandens telkinių būklės vertinimo sistemos ir būklės vertinimo, tam tikrų žmogaus veiklos poveikių vertinimo atnaujinimus, ekonominius vertinimus bei nustatytus tarpusavyje suderintus vandensaugos tikslus, Paslaugų teikėjo turimą ir Perkančiosios organizacijos pateiktą informaciją:
 - 11.3.1. atsižvelgiant į 6.5 veiklos rezultatus ir kitą reikalingą informaciją patikslinti paviršinių vandens telkinių išskyrimą, nustatant patikslintų vandens telkinių sąsajas su pirmame ir antrame upių baseinų rajonų valdymo planų rengimo laikotarpiuose išskirtais vandens telkiniais.
 - 11.3.2. parengti galutinę rizikos, LPTV ir likusių paviršinių vandens telkinių upių, ežerų-tvenkinių, tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijoms erdvinę informaciją (GIS sluoksnių ar sluoksnius), atributuose nurodant rizikos priežastis.
- 11.4. Pagal 5-6 uždavinių vykdymo rezultatus ir Perkančiosios organizacijos pateiktą informaciją parengti kiekvieną reikšmingo žmogaus veiklos poveikio tipą ir to tipo poveikio mastą reprezentuojančią erdvinę informaciją (GIS sluoksnius). Tikslus sluoksnių sąrašas turi būti suderinamas su Perkančiąja organizacija.
- 11.5. Patikslinti Perkančiosios organizacijos turimą ir Paslaugų teikėjui pateiktą hidrografinį tinklą, pilnai nurodant vandens telkinių tarpusavio sąsajas ir hierarchiją (kas į ką įteka, eiliškumą), o taip pat išskirtų vandens telkinių baseinų ribas – išbrėžti ribas, jeigu jos telkiniui neišskirtos ar išskirtos nepilnai (ar netiksliai), vadovaujantis esamais vandentakiais ir reljefu (prireikus – tikslinti skaitmeninį aukščio modelį DEM ar/ir jo pagrindu – ribų išskyrimą, kur reikia). Šis darbas atliekamas pagal Perkančiosios organizacijos nurodytus nustatytų problemų tipus, ir tik ten, kur netikslumo problemos fiksuojamos.
- 11.6. 11.1-11.5 punktuose nurodyta erdvinė informacija turi būti parengta: atskiri GIS sluoksniai - „*.shp“ ir „*.mdb“ formatu; visų GIS sluoksnių rinkinys turi būti sudėtas į parengtą į vieną erdviųjų duomenų bazės rinkinį.
- 11.7. Vykdydamas šį uždavinį turi būti vadovaujamas esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

12 uždavinys. Parengti technines ataskaitas Europos Komisijai dėl BVPD įgyvendinimo

12 uždavinio veiklos:

- 12.1. Parengti technines ataskaitas, skirtas pateikti Europos Komisijai informaciją apie parengtus trečiuosius Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-375/3D-312, patvirtinto „Vandens srities plėtros 2017-2023 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano“, priemonę Nr. 18.5. „pagal 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus reikalavimus parengti trečiuosius Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus“. Rengiant ataskaitas, turi būti vadovujamasi šiais reikalavimais:

- 12.1.1. Parengti technines ataskaitas, kurios turi būti pateiktos Europos Komisijai iki 2022 m. kovo 22 d., dėl BVPD įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje;
- 12.1.2. Techninės ataskaitos turi būti parengtos, vadovaujantis Europos Komisijos techninių ataskaitų rengimo dokumentacija⁴;
- 12.1.3. Techninės ataskaitos susideda iš dviejų esminių dalių: erdvinės informacijos ir aprašomosios informacijos (duomenys).
- 12.1.4. Erdvinė informacija naudota techninių ataskaitų parengimui 2016 m. („GIS“; „*.shp“ ir „GML“ formatais) bus pateikta tiekėjui⁵:
 - 12.1.4.1. Informacija turi būti atnaujinta pagal parengtus trečiuosius upių baseinų rajonų valdymo planus, vadovaujantis naujausia Europos Komisijos techninių ataskaitų rengimo dokumentacija. Atnaujinta informacija turi būti konvertuota į „GML“⁶ formatą, naudojant Europos Komisijos parengtus įrankius (EIONET sistemoje⁷);
 - 12.1.4.2. Parengti metaduomenis pagal Europos Komisijos techninių ataskaitų rengimo dokumentacijos reikalavimus („*.xml“ formatu⁸);
 - 12.1.4.3. Parengti GML duomenų rinkiniai ir metaduomenys turi būti įkelti į EIONET sistemą. Jiems turi būti atlikti visi Europos Komisijos prašomi kokybės kontrolės testai ir procedūros. Visos klaidos, iškilusios atliekant raportavimo kokybės kontrolę, turi būti ištaisytos. Parengti ir perkančiajai organizacijai teikiami duomenys negali turėti jokių klaidų, dėl kurių negalima užbaigti duomenų pateikimo EIONET sistemoje;
 - 12.1.4.4. Perkančiajai organizacijai pateiki atnaujintus GIS duomenų rinkinius („*.shp“ formatu), konvertuotus į „GML“ duomenis ir parengtus metaduomenis („*.xml“ formatu).
- 12.1.5. Visa aprašomoji informacija (duomenys), reikalinga parengti technines ataskaitas, bus pateikta Paslaugų teikėjui, tačiau nestruktūrizuota forma (tekstinė medžiaga, duomenų lentelės ir pan.). Paslaugų teikėjui nereikės atlikti jokių tyrimų, analizių ar vertinimų trūkstamų duomenų surinkimui ar sukūrimui⁹, tačiau techninių ataskaitų parengimui dalis informacijos (techniniai laukai lentelėse ir pan.) turės būti parengta Paslaugų teikėjo, o Perkančiosios organizacijos

⁴ Šiuo metu Europos Komisija dar nėra parengusi galutinės techninių ataskaitų rengimo dokumentacijos 2022 m. Darbų apimties ir laiko sąnaudų įvertinimui, siūlome naudotis reikalavimais, kurie buvo nustatyti 2016 m. ir 2018 m. techninėms ataskaitoms http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016 ir <http://cdr.eionet.europa.eu/help/msfd/Guidance/GD12%20-%20Guidance%20on%20Art%2013-14-18%20Reporting.pdf>. Europos komisija yra neformaliai informavusi, kad didelių pokyčių 2022 m. techninių ataskaitų turiniui ir struktūrai nenumato. Dalyviams, pagal prašymą, bus pateiktas techninių ataskaitų rengimo dokumentacijos 2022 m. projektas (juodraštis).

⁵ Informacija konkurso dalyviams bus pateikta pagal prašymą (GIS sluoksniai; „*.shp“ ir „GML“ formatais).

⁶ Lietuvos pateiktus (2016 m. teikimas) duomenis („GML“ formatu) galima peržiūrėti <http://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/wfd2016/spatial/envxufnga/>. Šiuo metu Europos Komisija dar nėra parengusi galutinių konvertavimo („GIS“ į „GML“) įrankių 2022 m. Daugiau informacijos http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016.

⁷ <https://www.eionet.europa.eu/>. Po sutarties įsigaliojimo tiekėjams bus pateikti prisijungimo duomenys.

⁸ Lietuvos pateiktus (2016 m. teikimas) metaduomenis („*.xml“ formatu) galima peržiūrėti <http://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/wfd2016/spatial/envxufnga/>. 2017 metais teiktus metaduomenis („*.xml“ formatu) dėl išimčių ir priemonių pagal JSPD galima peržiūrėti https://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/msfd_pom/ballt/envvl6nng/. Specialių įrankių metaduomenų rengimui Europos komisija neturi ir nenumato ruošti.

⁹ Visi reikalingi duomenys bus parengti arba Aplinkos apsaugos agentūros, arba įgyvendinant kitus atskirus projektus.

pateikta informacija turės būti pertvarkoma ir modifikuojama, kad atitiktų techninių ataskaitų turinio ir struktūros reikalavimus:

- 12.1.5.1. Aprašomoji informacija (duomenys), naudota techninių ataskaitų parengimui 2016 m. („Access“; „*.mdb“ formatu) bus pateikta Paslaugų teikėjui¹⁰;
- 12.1.5.2. Aprašomoji informacija (duomenys) turi būti užpildyta į Europos Komisijos parengtas „Access“ duomenų bazes¹¹. „Access“ duomenų bazių duomenys turi būti eksportuoti į „*.xml“ formato duomenų rinkinius, naudojant Europos Komisijos įrankius (EIONET sistemoje)¹²;
- 12.1.5.3. Parengti „*.xml“ duomenų rinkiniai turi būti įkelti į EIONET sistemą. Jiems turi būti atlikti visi kokybės kontrolės testai ir procedūros. Visos klaidos, iškilusios atliekant raportavimo kokybės kontrolę, turi būti ištaisytos. Parengti ir perkančiajai organizacijai teikiami duomenys negali turėti jokių klaidų, dėl kurių negalima užbaigti duomenų pateikimo EIONET sistemoje;
- 12.1.5.4. Perkančiajai organizacijai turi būti pateiktos užpildytos „Access“ duomenų bazės („*.mdb“ formatu) ir eksportuotos į „*.xml“ duomenų rinkinius.
- 12.1.6. Esant Europos Komisijos parengtoms kitokioms raportavimo apie BVDP įgyvendinimą duomenų bazėms ir įrankiams negu nurodyta šioje techninėje užduotyje, gavęs Perkančiosios organizacijos pritarimą Paslaugų tiekėjas gali pasirinkti ir kitą raportavimo būdą.
- 12.1.7. Visi parengti ir perkančiajai organizacijai teikiami duomenys turi atitikti 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB, sukuriančios Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), reikalavimus (išskyrus atvejus, jei duomenų turinys ar struktūra prieštarautų Europos Komisijos techninių ataskaitų rengimo dokumentacijos reikalavimams);
- 12.1.8. Vykdam šį uždavinį turi būti vadovaujamosi esamais (turimais ar prieinamais) duomenimis, papildomų tyrimų atlikti nereikia.

¹⁰ Duomenų bazės užpildytos 2016 m. duomenimis (Access; „*.mdb“ formatu) konkurso dalyviams bus pateiktos pagal prašymą. Lietuvos pateiktus (2016 m. teikimas) duomenis „*.xml“ formatu galima peržiūrėti [https://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/msfd_pom/ballt/envvl6nqq/](http://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/wfd2016/.2017 metais teiktus duomenis („*.xml“ formatu) dėl išimčių ir priemonių pagal JSPD galima peržiūrėti <a href=)

¹¹ Šiuo metu Europos Komisija dar nėra parengusi galutinių „Access“ duomenų bazių 2022 m. techninių ataskaitų teikimui. Darbų apimtį ir laiko sąnaudų įvertinimui, siūlome naudotis reikalavimais, kurie buvo nustatyti 2016 m. techninėms ataskaitoms http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016 (papildomai žr. išnašą Nr.1) ir 2018 metais techninėms ataskaitoms <http://cdr.eionet.europa.eu/help/msfd/Guidance/GD12%20-%20Guidance%20on%20Art%2013-14-18%20Reporting.pdf>.

¹² Lietuvos pateiktus „*.xml“ duomenis galima peržiūrėti <http://cdr.eionet.europa.eu/lt/eu/wfd2016/>. Šiuo metu Europos Komisija dar nėra parengusi galutinių Access duomenų bazių ir duomenų eksportavimo įrankių 2022 m. ataskaitų teikimui. Daugiau informacijos http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016 ir <http://cdr.eionet.europa.eu/help/msfd/Guidance/GD12%20-%20Guidance%20on%20Art%2013-14-18%20Reporting.pdf>.

II PRIEDAS. ĮVADINIŲ SUSITIKIMŲ PROTOKOLAI

Įvadinio susitikimo įgyvendinant sutartį Nr.28T-2021-18 dėl dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/priemonių programas ir ataskaitas Europos Komisijai, įsigijimo paslaugų

PROTOKOLAS

2021 m. kovo 3 d.

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 3 d., 10:00-12:00 val. Microsoft Teams platformoje

DALYVAVO:

Paslaugų užsakovo atstovai:

Ingrida Klišauskienė, Aplinkos apsaugos agentūros Vandenių būklės vertinimo skyriaus vedėja
Audronė Pumputytė, Aplinkos apsaugos agentūros Vandenių būklės vertinimo skyriaus vyresnioji patarėja
Gintautas Sabas, Aplinkos apsaugos agentūros Hidrografinio tinklo skyriaus vedėjas
Martynas Pankauskas, Aplinkos apsaugos agentūros Hidrografinio tinklo skyriaus vyresnysis patarėjas
Mindaugas Gudas, Aplinkos apsaugos agentūros Hidrografinio tinklo skyriaus vyresnysis patarėjas

Paslaugų teikėjo atstovai:

Jurgita Vaitiekūnienė, pagrindinė specialistė – darbo vadovė, Poveikių ir vandensaugos tikslų vandens telkiniuose nustatymo specialistė, Aplinkos apsaugos politikos centras
Tomas Virbickas, paviršinių vandens telkinių (upių, ežerų, tvenkinių) ekologinės būklės specialistas
Daiva Semėnienė, ekonomikos specialistė, Aplinkos apsaugos politikos centras

POSĖDŽIO KONTEKSTAS:

Iki šių metų pabaigos Aplinkos ministerija (AM) ir Aplinkos apsaugos agentūra (AAA) planuoja parengti Vandenių srities plėtros strategiją bei trečiuosius Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonų (UBR) valdymo planus ir priemonių programas. Paslaugų, kurių teikimo sutartis tarp užsakovo (Aplinkos apsaugos agentūros) ir paslaugų teikėjo (VŠĮ Aplinkos apsaugos politikos centras ir VŠĮ Klaipėdos universitetas) įsigaliojo 2021 vasario 24 d., tikslas –parengti dokumentus, kurie yra reikalingi paslaugų užsakovui rengiant trečiuosius UBR valdymo planus ir priemonių programas.

Atsižvelgiant į trumpą vandens išteklių valdymo dokumentų parengimui likusį laiką, dalį projekto rezultatų paslaugų užsakovas pageidautų gauti anksčiau nei numatyta techninėje paslaugų specifikacijoje, todėl inicijavo pasitarimą, kuriame išsakė savo lūkesčius dėl rezultatų pateikimo terminų ir pasiūlė paslaugų teikimo grafiką. Užsakovo pageidavimu, pagrindinė vandens išteklių valdymo dokumentų parengimui reikalinga informacija (apimanti techninės specifikacijos 1.3, 1.4, 2.1-2.5, 5.1-5.3, 6.1 – 6.3, 7.1-7.3, 8.1 ir 9.1 veiklų rezultatus) turėtų būti parengta iki 2021 m. rugsėjo 1d.

SVARSTYTA:

Planuojamų suteikti paslaugų apimtys, planuojami naudoti vertinimo būdai, veiklų įgyvendinimo grafikas, rezultatų pateikimo terminai.

NUTARTA:

1. Atsižvelgiant į sutarties sąlygas, paslaugų teikėjas vėliausiai iki 2021 m. kovo 24 d. pateiks užsakovui įvadinę ataskaitą, kurioje bus pateiktas projekto veiklų įgyvendinimo grafikas, nurodyti už atskiras veiklas atsakingi ekspertai, tarpinių ataskaitų turinys, rezultatų pateikimo terminai, aptartos projekto įgyvendinimo rizikos. Dėl glaustų projekto įgyvendinimo terminų, ekspertai darbus pradės anksčiau nei bus patvirtinta įvadinė ataskaita.
2. Bendru užsakovo ir paslaugų teikėjo sutarimu, prioritetinė darbo užduotis – ekspertiškai įvertinti žuvų migracijos kliūčių poveikį ekologinei vandens telkinių būklei. Šios veiklos įgyvendinimui AAA iki 2021 m. kovo 20 d. paslaugų teikėjui pateiks duomenis apie kliūtis, kurių poveikis turi būti įvertintas. Iki balandžio 1d. projekto ekspertai pateiks kliūčių svarbos ekologinei vandens telkinių būklei vertinimą pagal savo pasiūlytus kriterijus. Atlikus vertinimą, pirmoje balandžio mėn. pusėje, bus organizuojamas paslaugų užsakovo ir paslaugų teikėjo susitikimas rezultatams aptarti.
3. Paviršinių vandens telkinių būklės vertinimui turi būti naudojami visi valstybinio vandens telkinių monitoringo duomenys nuo 2014 m. Vertinimui AAA taip pat pateiks ir žuvų monitoringo duomenis, kurie, priešingai nei nuogaštavo ekspertai, yra surinkti ir atspindi visą vertinimo laikotarpį.
4. Užsakovas yra atlikęs preliminarų upių ir ežerų ekologinės būklės vertinimą. Iki kovo 20 d. šio vertinimo rezultatai ir vertinimui naudoti duomenys bus pateikti paslaugų teikėjo ekspertams. Ekspertų patogumui AAA pateiks jau apdorotus, ne pirminius duomenis.
5. Kad būtų surinkti trūkstami duomenys apie vandens telkinių hidromorfologines sąlygas, AAA paslaugų teikėjui turi pateikti sąrašą vandens telkinių, kuriuose nėra hidromorfologinių kokybės elementų monitoringo duomenų. Paslaugų teikėjas trūkstamai informacijai surinkti planuoja pradėti ekspedicijas ne anksčiau kaip gegužės mėn.
6. Siekiant patikslinti ir atnaujinti upių ir ežerų ekologinės būklės vertinimą, pirmiausia turi būti peržiūrėti ir patikslinti ekologinės būklės rodiklių nustatymo kriterijai. Peržiūrėjus maistmedžiagių ekologinės būklės kriterijų ribines vertes būklės vertinimo rezultatai gali pasikeisti. Prieš pradėdant įgyvendinti veiklas, kurios susijusios su upių ir ežerų ekologinės būklės kriterijų nustatymu, užsakovas ekspertams susipažinimui ir aptarimui pateiks Europos Komisijos ECOSTAT darbo grupės parengtą ataskaitą.
7. Projekto veiklų įgyvendinimui užsakovas įsipareigoja pateikti visus turimus duomenis ir atliktų vertinimų rezultatus. Kad būtų galima įvertinti kaimyninių šalių patirtį ir taikomus vertinimo metodus užsakovas pateiks atitinkamus kaimyninių šalių (Latvijos, Estijos ir Lenkijos) parengtus dokumentus, kuriuos Užsakovas yra gavęs/gaus iš kaimyninių šalių, ir atsakingų institucijų bei asmenų kontaktus. Pilnas projekto veiklų įgyvendinimui reikalingų duomenų sąrašas bus pateiktas įvadinėje ataskaitoje.
8. Šiuo metu vyksta arba yra planuojami projektai (pvz. skirti ekologinio debito nustatymui, užtvankų socio-ekonominiam vertinimui), kurių rezultatai būtų labai naudingi įgyvendinant projekto užduotis, tačiau minėtais rezultatais pasinaudoti nebus galimybių dėl nesutampančių/ prasilenkiančių šių projektų įgyvendinimo terminų.
9. Vertinant hidromorfologinių poveikių reikšmingumą bus siekiama individualiai įvertinti kiekvieną vandens telkinį, tačiau dėl glaustų projekto veiklų įgyvendinimo terminų kiekvienos užtvankos ekonominei analizei bus galima naudoti tik pagal tam tikrus kriterijus sutartas sąnaudų ir naudos vienetų vertes. Visais atvejais vertinimas turi būti atliktas pagal naujausias Europos Komisijos nurodytas gaires.

10. Suderinti upių ir ežerų vandensaugos tikslus su tarpinių vandens telkinių vandensaugos tikslais iki pirmosios tarpinės ataskaitos teikimo termino, kaip tai numatyta techninėje paslaugų specifikacijoje, bus labai sudėtinga. Tam turi būti apskaičiuota maksimali leistina upėmis į Kuršių marias pernešama apkrova, kurios įvertinimui gali prireikti daugiau laiko. Todėl pirmiausia bus koncentruojamasi į individualių kiekvieno upės ir ežero vandensaugos tikslų nustatymą (pvz. atsižvelgiant į hidromorfologinius poveikius).
11. Vienas iš pirmų planuojamų darbų – bazinio scenarijaus vertinimas. Bazinio scenarijaus vertinimui užsakovas vertintojams pateiks informaciją apie visas antrojo UBR valdymo ciklo laikotarpiu įgyvendintas ar inicijuotas paviršinių vandens telkinių būklės gerinimo priemones.
12. Užsakovas yra atlikęs preliminarų ežerų ekologinės būklės vertinimą, nustatęs galimas geros ekologinės būklės nepasiekimo priežastis ir numatęs potencialias būklės gerinimo priemones. Visa ši informacija bus pateikta paslaugų teikėjui. Paslaugų teikėjas įsipareigoja išanalizuoti ir patikslinti atliktą vertinimą iki 2021 m. rugsėjo 1 d. Siekiant užtikrinti efektyvią komunikaciją ir konsultacijas su visuomene bei suinteresuotomis grupėmis, pirmines įžvalgas dėl ežerų būklės ir jos neatitikimo priežasčių paslaugų tiekėjas stengsis užsakovui pateikti kiek įmanoma anksčiau. Iki 2021 m. rugsėjo 1 d. taip pat bus ekspertškai patikslintos visų upių kategorijos vandens telkinių geros ekologinės būklės neatitikimo priežastys.
13. Atsižvelgiant į užsakovo išsakytą pageidavimą dalį rezultatų gauti iki 2021 m. rugsėjo 1 d. paslaugų teikėjas įsipareigoja iki to laiko patikslinti upių ir ežerų ekologinės būklės ir ekologinio potencialo vertinimo metodiką, surinkti trūkstamus duomenis apie hidromorfologines sąlygas, atlikti visų ežerų ir upių kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės ir ekologinio potencialo vertinimą ir jų pokyčius, nustatyti geros ekologinės būklės bei gero ekologinio potencialo neatitikimo priežastis, išanalizuoti bazinį scenarijų, preliminariai įvertinti vandensaugos tikslus (nederinant su tarpinių vandens telkinių vandensaugos tikslais). Visa atliktų vertinimų informacija bus susisteminta ir užsakovui perduota duomenų bazės formoje (pateikiant informaciją apie kiekvieną vandens telkinį). Taip pat iki 2021 m. rugsėjo 1 d. užsakovui bus pateikta trumpa atliktų vertinimų rezultatų apžvalga bei situacijos analizė. Paslaugų teikėjas neįsipareigoja iki 2021 m. rugsėjo 1 d. pabaigti vandens naudojimo ir sąnaudų susigrąžinimo už vandens paslaugų teikimą analizės, tačiau stengsis pateikti bent pirminius šios analizės rezultatus.
14. Pirmoji tarpinė ataskaita, kaip ir numatyta paslaugų techninėje specifikacijoje, užsakovui bus pateikta ne vėliau kaip 9 mėn. po sutarties įsigaliojimo, t.y. vėliausiai iki 2021 m. lapkričio 24 d.
15. Bus rengiamos keturios ataskaitos – kiekvienam (Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos) UBR atskirai. Pagrindžiamoji metodinė medžiaga bus pateikiama tik Nemuno UBR ataskaitoje, o kitose ataskaitose pateikiama tik nuoroda į metodinę medžiagą.

Jvadinio susitikimo įgyvendinant sutartį Nr.28T-2021-18 dėl dokumentų, reikalingų parengti trečiuosius Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus/priemonių programas ir ataskaitas Europos Komisijai, įsigijimo paslaugų

PROTOKOLAS

2021 m. kovo 17 d.

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 17 d., 14:00-16:00 val. Microsoft Teams platformoje

DALYVAVO:

Paslaugų užsakovo atstovai:

Aistė Kubiliūtė, Aplinkos apsaugos agentūros Jūros aplinkos vertinimo skyriaus vedėja
Martynas Pankauskas, Aplinkos apsaugos agentūros Hidrografinio tinklo skyriaus vyresnysis patarėjas

Paslaugų teikėjo atstovai:

Martynas Bučas, paviršinių vandens telkinių, įskaitant jūros, ekologinės būklės specialistas, Klaipėdos universitetas
Diana Vaičiūtė, paviršinių vandens telkinių, įskaitant jūros, ekologinės būklės ekspertė, Klaipėdos universitetas
Jurgita Vaitiekūnienė, pagrindinė specialistė – darbo vadovė, poveikių ir vandensaugos tikslų vandens telkiniuose nustatymo specialistė, Aplinkos apsaugos politikos centras
Daiva Semėnienė, ekonomikos specialistė, Aplinkos apsaugos politikos centras

SVARSTYTA:

Su tarpinių ir priekrantės vandens telkinių vertinimu susijusių 3 ir 4 uždavinių veiklų įgyvendinimo planas ir galimi rezultatų pateikimo terminai. Svarstytos 3 ir 4 uždavinių veiklos pateiktos protokolo priede.

NUTARTA:

1. Įgyvendinant 3.1.1 veiklą projekto ekspertai išnagrinės aplink Baltijos jūrą išsidėsčiusių ir priekrantės vandens telkinius turinčių šalių patirtį naudojant hidromorfologinius rodiklius ir įvertins analogiškų rodiklių taikymo galimybes vertinant hidromorfologijos poveikį Lietuvos vandens telkinių biologijai. Vertinimas bus atliekamas nagrinėjant šalių ataskaitose pateiktą informaciją, esant poreikiui bus susisiekiama su vertinimą atlikusiais ekspertais.

Preliminarios vertinimo išvados užsakovui bus pateiktos iki 2021 m. rugsėjo 1 d. Visi vertinimo rezultatai bus aprašyti pirmoje tarpinėje ataskaitoje, kuri užsakovui bus pateikta iki 2021 m. lapkričio 24 d.

2. Įgyvendinant 3.1.2 veiklą bus suorganizuotas vidinis projekto ekspertų pasitarimas ir įvertintos galimybės tarpinių vandens telkinių būklės vertinimui naudoti ežerų hidromorfologijos indeksą (EHMI). Susitikimo metu bus patikslintas duomenų poreikis šio indekso nustatymui. Tolesni vertinimo žingsniai priklausys nuo indeksui apskaičiuoti reikalingo duomenų kiekio, galimybių surinkti ir apdoroti vertinimui reikalingus duomenis.

Pirminės išvados dėl rodiklio tinkamumo ir taikymo kriterijų užsakovui bus pateiktos iki 2021 m. rugsėjo 1 d. Visa vertinimo metodika, eiga ir rezultatai bus aprašyti pirmoje tarpinėje ataskaitoje, kuri užsakovui bus pateikta iki 2021 m. lapkričio 24 d.

3. 3.2 ir 3.3 veiklos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios. Pradžioje bus įgyvendinama 3.3 veikla, kurios metu bus peržiūrėtos slenkstinės druskingumo vertės. Bus įvertinta kaimyninių šalių, taikančių druskingumo kriterijus, patirtis ir informacija. Siekiant patikslinti vandens telkinių būklės klasifikaciją pagal druskingumą, ekspertai svarstys galimybes taikyti matematinį modeliavimą, tačiau modelį papildyti naujausiais pastarųjų metų duomenimis gali būti sudėtinga. Tikslinant klasifikacijos kriterijus, bus apsvaistytos galimybės taikyti mažesnius reikalavimus labai pakeistiems vandens telkiniams.

3.2 veiklos įgyvendinimas (metodiniai aspektai, duomenų analizės įrankių pasirinkimas) bus koordinuojamas su analogišką veiklą atliekančiais vidaus vandenų būklės vertinimo ekspertais. Tikslinant ribines maistinių medžiagų koncentracijų vertes bus atsižvelgiama į Europos Komisijos ECOSTAT darbo grupės parengtoje ataskaitoje pateiktą informaciją.

Pirminiai 3.2 ir 3.3 veiklų rezultatai užsakovui bus pateikti iki 2021 m. rugsėjo 1 d. Visi metodiniai aspektai, vertinimo prielaidos ir galutiniai rezultatai bus aprašyti pirmoje techninėje ataskaitoje, kuri užsakovui bus pateikta iki 2021 m. lapkričio 24 d.

4. Pagal techninę specifikaciją 3.4 veiklos įgyvendinimas gali vykti iki projekto pabaigos, tačiau atsižvelgiant į EK reikalavimą rodiklių interkalibraciją baigti iki 2021 m. liepos, užsakovas rezultatus pageidauja gauti anksčiau, kad spėtų atlikti rodiklių interkalibraciją su Lenkija.

Pirmasis uždavinys įgyvendinant 3.4 veiklą bus Lenkijoje naudojamų makrofitų ir bentoso rodiklių analizė. Projekto ekspertai susisieks su Lenkijos ekspertais, kad gautų jų ataskaitas. Gavus Lenkijos ataskaitas bus atliktas ekspertinis vertinimas ir įvertintos galimybės Lenkijoje naudojamus rodiklius taikyti Lietuvos vandens telkinių ekologinės būklės vertinimui. Lenkijoje naudojamų rodiklių taikymą gali riboti tai, jog jiems gali reikėti duomenų, kurie Lietuvoje nėra matuojami. Tolesni 3.4 veiklos įgyvendinimo žingsniai priklausys nuo Lenkijos praktikos vertinimo rezultatų. Šiems rezultatams aptarti 2021 m. balandžio mėn. pabaigoje planuojama organizuoti projekto ekspertų ir užsakovo atstovų posėdį, kurio metu bus numatyti tolesni veiklos įgyvendinimo žingsniai ir galimi rezultatų pateikimo terminai.

5. Susitikimo metu buvo konstatuota, kad 3.5 veiklai įgyvendinti reikalingų duomenų yra, tačiau šiuo metu dar neaišku, kokia jų kokybė, ar jie gali būti palyginami, ar jų užteks analizei. Artimiausiais mėnesiais projekto ekspertai surinks ir įvertins turimus duomenis. Tolesni 3.5 veiklos įgyvendinimo žingsniai bus apsvaistyti projekto ekspertų ir užsakovo atstovų susitikime, kurį planuojama rengti 2021 m. balandžio mėn. pabaigoje.
6. 4 uždavinio veiklų įgyvendinimas tiesiogiai priklauso nuo 3 uždavinio veiklų rezultatų. Šiuo metu dar sunku prognozuoti 3.4 ir 3.5 veiklų įgyvendinimo terminus, tad 4 uždavinio veiklų įgyvendinimas bus patikslintas vėliau, kuomet bus gauti visi 3 uždavinio veiklų rezultatai.
7. Vienas iš projekto uždavinių – suderinti upių ir ežerų kategorijos vandensaugos tikslus su tarpinių ir priekrantės vandens telkinių vandensaugos tikslais. Tam turi būti nustatytos maksimalios leistinos upėmis į Kuršių marias pernešamos maistinių medžiagų apkrovos. Siekiant įvertinti maksimalią priimtina taršos apkrovą, pradiniam projekto etape ekspertai atliks esamų tyrimų ir duomenų analizę ir 2021 m. balandžio mėn. organizuos vidinį pasitarimą rezultatams ir tolesniems vertinimo žingsniams aptarti.

PRIEDAS

3 uždavinys. Parengti arba patikslinti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius ir ekologinės būklės kriterijus.

3 uždavinio veiklos:

3.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 457 „Dėl vandensaugos tikslų nustatymo tvarkos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. D1-256 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tipų aprašo ir paviršinių vandens telkinių tipų etaloninių sąlygų aprašo patvirtinimo“, pasiūlyti hidromorfologinius rodiklius tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijos vandens telkinių tipų ekologinės būklės (ir ekologinio potencialo) vertinimo metodikai ir kriterijus:

3.1.1. išanalizuoti su Baltijos jūra besiribojančių šalių pateiktus antruosius Upių baseinų rajonų valdymo planus ir susijusią informaciją (<http://cdr.eionet.europa.eu/>) ir įvertinti naudojamų hidromorfologinių kokybės elementų rodiklių tarpinių ir priekrantės vandenų ekologiškai būklei vertinti pritaikymo galimybes Lietuvos vandenims. Pateikti siūlomų hidromorfologinių rodiklių tyrimo, apskaičiavimo tvarką ir kriterijus. Pateikti pagrindimą, jei hidromorfologinių kokybės elementų rodikliai nėra tinkami Lietuvos tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijos vandens telkinių ekologiškai būklei (potencialui) vertinti.

3.1.2. įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologiškai būklei pagal hidromorfologines sąlygas naudojamo hidromorfologinio indekso (toliau – EHMI) pritaikymo tarpinių vandenų ekologiškai būklei (ir ekologiniam potencialui) vertinti galimybes. Įvertinti rodiklio ryšį su biologinių vandens kokybės elementų rodikliais ir nustatyti EHMI kriterijus. Pagrįsti, jei rodiklis netinkamas tarpinių vandenų kategorijos vandens telkinių ekologiškai būklei (potencialui) vertinti.

3.2. Patikslinti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų ekologinės būklės klasių maistingųjų medžiagų (bendro azoto (mg/l) ir bendro fosforo (mg/l)) koncentracijų ribines vertes naudojant valstybinio monitoringo ir/arba mokslinių tyrimų metu surinktus biologinių rodiklių (fitoplanktono (ar chlorofilo „a“) duomenis. Rekomenduojama maistmedžiagų ribines vertes nustatyti naudojant statistinės duomenų analizės programos „R“ („R Development Core Team“) specialiai tam tikslui parengtais skriptais bei R programos paketu „Shiny“ specialiai šiam tikslui sukurtą „Shiny“ aplikaciją pagal BVPD CIS rekomendacinį dokumentą (https://circabc.europa.eu/sd/a/5aa80709-9ce8-411d-94e8-f0577f3632fa/CIS_Guidance_for_Ecostat_Oct18.pdf) ir statistinių priemonių rinkinio naudojimosi instrukciją (https://circabc.europa.eu/sd/a/bd4ac1b0-19e2-4b3e-8e07-3a2c109a73fb/Nutrient_standard_Guidance_Toolkit_Instructions_Nov2018_Final.pdf).

3.3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. D1-210 „Dėl Paviršinių vandens telkinių būklės nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Būklės nustatymo metodika), peržiūrėti ir patikslinti tarpinių vandenų (Klaipėdos sąsiauris ir Kuršių marių vandenų išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės (ekologinio potencialo) kriterijų taikymą druskingumo atžvilgiu.

3.4. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 457 „Dėl vandensaugos tikslų nustatymo tvarkos patvirtinimo“ ir Būklės nustatymo metodika, nustatyti tarpinių vandenų kategorijos vandens telkinių ekologinės būklės pagal biologinių kokybės elementų rodiklių kriterijus:

3.4.1. nustatyti tarpinių vandenų kategorijos (Kuršių marių) ekologinės būklės kriterijus pagal biologinių kokybės elementų rodiklius: makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa; makrobestuburių taksonominė sudėtis ir gausa.

3.4.2. atsižvelgiant į 3.6.1. veiklą, suderinti Kuršių marių biologinių kokybės elementų (makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa; makrobestuburių taksonominė sudėtis ir gausa) rodiklių labai geros ir geros būklės, taip pat geros ir vidutiniškos būklės klasių ribų vertes su nustatytomis Lenkijos tarpiniams vandenims (atsakingų specialistų kontaktus pateiks Perkančioji organizacija), parengti interkalibracijos ataskaitas. Interkalibracijos procese vadovautis BVPD bendrosios įgyvendinimo strategijos (toliau – CIS) rekomendacijomis Nr. 14 „Guidance document on the intercalibration process 2008-2011“ ir Nr. 30 „Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise“ taip pat 2018 m. vasario 12 d. Komisijos sprendimu (ES) 2018/229, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB nustatomos atlikus bendrą kalibravimą gautos valstybių narių monitoringo sistemų klasių vertės ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2013/480/ES (toliau - Interkalibracijos sprendimas) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=OJ:L:2018:047:TOC>.

3.5. Pateikti pasiūlymus tarpinių vandenų (Kuršių marių vandenų išplitimo Baltijos jūroje zonos) ekologinės būklės nustatymo metodikai pagal biologinį kokybės elementą - ichtiofaunos taksonominė sudėtis ir gausa.

4 uždavinys. Atlikti ekspertinį tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių ekologinės būklės įvertinimą ir pateikti pasiūlymus naujų rodiklių monitoringui

4 uždavinio veiklos:

- 4.1. Atsižvelgiant į 3 uždavinio veiklas, ir vadovaujantis Būklės nustatymo metodika, įvertinti tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių tipų ekologinę būklę, ekologinį potencialą ir pasiklovimo lygį pagal naujai pasiūlytus hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklius.
- 4.2. Atsižvelgiant į 3-4 ir 5 uždavinių veiklas ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 726 „Dėl bendrųjų reikalavimų vandens telkinių monitoringui patvirtinimo“, pateikti pasiūlymus tarpinių ir priekrantės vandenų kategorijų vandens telkinių naujų hidromorfologinių ir biologinių kokybės elementų rodiklių monitoringui. Pateikti pagrindimą, jeigu tam tikrus kokybės elementus ir jų rodiklius siūloma tirti kitokiu dažnumu nei nurodyta aukščiau minėtame teisės akte.